

**ОЧИР УНДРАА ХХК-ИЙН “ХИМИЙН БОДИС
ПИРОТЕХНИКИЙН” АГУУЛАХЫН 2023 ОНЫ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТАЙЛАН**

АГУУЛГА

ОРШИЛ.....	1
1. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА.....	2
1.1. Төслийн нэр	2
1.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуй нэгж байгууллага.....	2
1.3. Төслийн байршил, хэрэгжих орчны тойм зураг.....	2
1.4. Төслийн зорилго.....	3
1.5. Төслийн үйл ажиллагаа	3
1.6. Химийн бодис тээвэрлэлт.....	4
1.7. Төслийн талбайн үндсэн байгууламжууд.....	5
1.7.1. Аммонийн нитратын агуулах	7
1.7.2. Пиротехникийн хэрэгслийн агуулах.....	8
1.7.3. Химийн бодисын агуулах.....	9
1.7.4. Харуул хамгаалалт.....	9
1.7.5. Аянга зайлуулагч	9
1.8. Хог хаягдлын менежмент	10
2. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ.....	11
3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	12
4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХАМГААЛАХ ТАЙЛАН.....	13
4.1 Гол зорилт	13
4.2 Хамрах хүрээ	13
4.3 Байгаль орчны менежментийн тайлан	14
4.4 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний тайлан	14
4.5 Ногоон байгууламжийн тайлан	17
4.6 Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах тайлан	17
4.7 Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох тайлан	17
4.8 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах тайлан.....	17
4.9 Хог хаягдлын менежментийн тайлан.....	18
4.9 Осол, эрсдэлийн менежментийн тайлан.....	19
4.10 Удирдлага зохион байгуулалтын хүрээнд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тайлан.	20
4.11 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан.....	21
5. ДҮГНЭЛТ	22
6. ХАВСРАЛТ	23

6.1.	Үерийн далан	23
6.2.	Засвар үйлчилгээнүүд	24
6.3.	Аюултай хог хаягдлын түр цэг.	24
6.4.	Аюултай хог хаягдлын гэрээ, төлбөрийн баримт	25
6.5.	Энгийн хог хаягдлын хураамж	32
6.6.	Налайх дүүргийн Цэцэрлэгжүүлэлтийн албатай хийсэн гэрээ, төлбөрийн баримт	33
6.7.	Археологийн хээрийн судалгааний тайлан	36
6.8.	Палеонтологийн нөөц баялагийн үнэлгээ.....	38
6.9.	Аянга зайлуулагчид хэмжил хийлгэсэн баримт.....	41
6.10.	Галын дүгнэлт.....	42
6.11.	Гамшгаас хамгаалах сургалтад суусан батламж.....	43
6.12.	МУЗН анхны тусламжийн сургалтын үнэмлэх.....	44
6.13.	Эрсдлийн үнэлгээ хийлгэсэн гэрээ.....	45
6.14.	Агаарын шинжилгээний сорилийн дүн.....	48
6.15.	Хөрсний сорьцийн дүн	49
6.16.	Хаягдал усны дүгнэлт	50

ХҮСНЭГТ

<i>Хүснэгт 1. Төслийн булангийн цэгийн координат</i>	<i>2</i>
<i>Хүснэгт 2. Химийн бодисын агуулахад хадгалагдах химийн бодисууд.....</i>	<i>3</i>
<i>Хүснэгт 3. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний дүгнэлт</i>	<i>12</i>
<i>Хүснэгт 4. Байгаль орчны менежментийн тайлан</i>	<i>14</i>
<i>Хүснэгт 5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний тайлан</i>	<i>15</i>
<i>Хүснэгт 6. Ногоон байгууламжийн тайлан</i>	<i>17</i>
<i>Хүснэгт 7. Хог хаягдлын менежментийн тайлан</i>	<i>19</i>
<i>Хүснэгт 8. Осол эрсдэлийн менежментийн тайлан</i>	<i>19</i>
<i>Хүснэгт 9. Удирдлага зохион байгуулалтын хүрээнд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тайлан</i>	<i>20</i>
<i>Хүснэгт 10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан</i>	<i>21</i>

ЗУРАГ

<i>Зураг 1. Агуулахын байришл.....</i>	<i>2</i>
<i>Зураг 2. Агуулахад химийн бодисыг байршуулах схем зураг.....</i>	<i>4</i>
<i>Зураг 3. Пиротехникийн хэрэгслийн хураалт</i>	<i>4</i>

<i>Зураг 4. Агуулахын хашаа болон үерийн уснаас хамгаалах сувгийн зураг.....</i>	<i>5</i>
<i>Зураг 5.Химийн бодис, пиротехникийн хэрэгслийн агуулахын палан зураг.....</i>	<i>6</i>
<i>Зураг 6. Химийн бодисын агуулах</i>	<i>7</i>
<i>Зураг 7. Анхны тусламжийн өрөө</i>	<i>7</i>
<i>Зураг 8. Хувцас солих болон зааварчилгаа өгөх өрөө.....</i>	<i>7</i>
<i>Зураг 9. Аммонийн нитратын агуулахын схем зураг</i>	<i>8</i>
<i>Зураг 10. Пиротехникийн хэрэгслийн агуулахын схем зураг.....</i>	<i>8</i>
<i>Зураг 11.Химийн бодисын агуулахын схем зураг.....</i>	<i>9</i>
<i>Зураг 12.Төслийн талбайн барилга байгууламж болон аянга зайлуулагчид</i>	<i>9</i>
<i>Зураг 13. Гал унтгаах багаж хэрэгсэл.....</i>	<i>10</i>

ОРШИЛ

Очир Ундраа ХХК нь 2000 онд анх уул уурхайн тоног төхөөрөмжийн импорт, худалдааны чиглэлээр үйл ажиллагаагаа эхлүүлж байсан. 2002 оноос эхлэн БНХАУ-аас пиротехникийн хэрэгсэл, төрөл бүрийн салют импортлон худалдаалах ажлыг эрхлэн явуулж байгаа бөгөөд эдүгээ агуулахдаа өргөтгөл хийж олон улсын жишигт нийцсэн химийн бодисуудыг оруулж ирэн нэр төрөл, тоо хэмжээг өргөжүүлэх үйл ажиллагаагаа эхлүүлээд байна.

Очир Ундраа ХХК-ийн “Химийн бодис, пиротехникийн агуулах” төслийн үйл ажиллагаанд БОАЖЯ-ны 2021.04.02 ны өдрийн 13/1488 тоот ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтэд заасны дагуу энэхүү байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланг Баялаг эко ХХК боловсруулсан.

“Химийн бодис, пиротехникийн агуулах” төслийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн хүрээнд төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тогтоож, тэдгээр сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ, химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээ, болзошгүй эрсдэлээс сэргийлэх арга хэмжээ зэргийг төлөвлөн, цаашид Очир Ундраа ХХК-ийн байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн 2023 оны тайланг боловсруулан, холбогдох зардлуудыг тусгав.

1. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. Төслийн нэр

Химийн бодис пиротехникийн агуулах төсөл

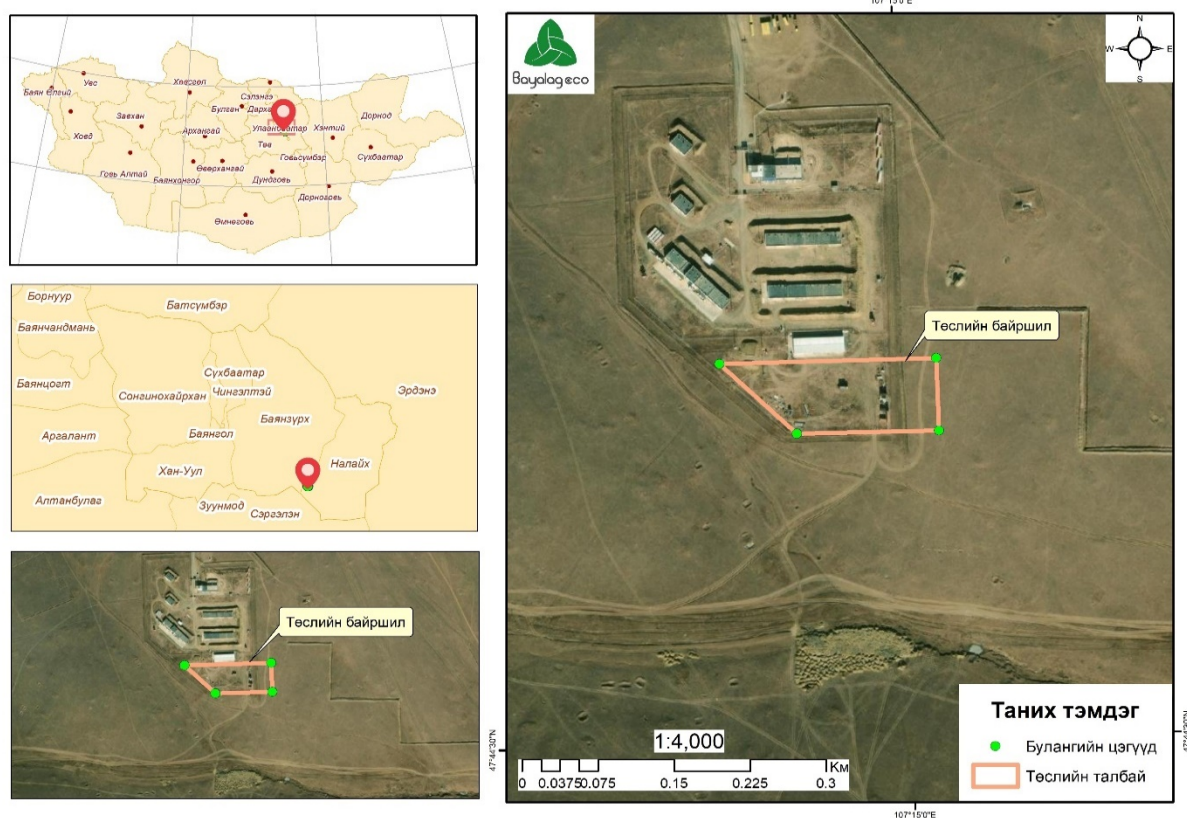
1.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуй нэгж байгууллага

- Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр: Очир Ундраа ХХК
- Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011122089
- Регистрийн дугаар: 2659603
- Хаяг: УБ хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8-р хороо, Сүхбаатарын талбай 8/1, Сити Тауэр бизнес төв, 17 давхарт
- Утас: +976-75757979, +976-11- 326466

1.3. Төслийн байршил, хэрэгжих орчны тойм зураг

Очир Ундраа ХХК-ийн Химийн бодис пиротехникийн агуулах нь Налайх дүүргээс 5 км зайд, Налайх дүүргийн 3-р хорооны нутаг дэвсгэрт байрладаг. 1.299 га үйлдвэрийн зориулалттай газар үйл ажиллагаагаа явуулдаг. Төслийн талбайн булангийн цэгүүдийг Хүснэгт 1-г, байршлын зургийг харуулав.

Зураг 1. Агуулахын байршил

Хүснэгт 1. Төслийн булангийн цэгийн координат

№	X	Y	Урт
1	668474.61	5290420.46	214.07
2	668688.58	5290426.63	73.62
3	668691.40	5290353.07	140.39
4	668551.07	5290349.54	104.28

1.4. Төслийн зорилго

Очир Ундраа ХХК нь Олон улсын жишигт нийцсэн химийн бодисуудыг МЕРА ХХК, Бүтээгч ХХК, Эрдэнэт уулын баяжуулах үйлдвэр, Бор Өндрийн уулын баяжуулах үйлдвэр, Шивээ Овоо ХК, Багануур ХК, Оюу Толгой ХХК зэрэг Монгол улсын томоохон уурхай, компаниудад нийлүүлэн, химийн бодис, түүхий эдээр хангах, Шинэ жил, Улсын баяр наадам зэрэг томоохон шоу цэнгүүнд пиротехникийн үйлчилгээ үзүүлэх, хадгалах зорилготой үйл ажиллагаагаа явуулдаг байна.

1.5. Төслийн үйл ажиллагаа

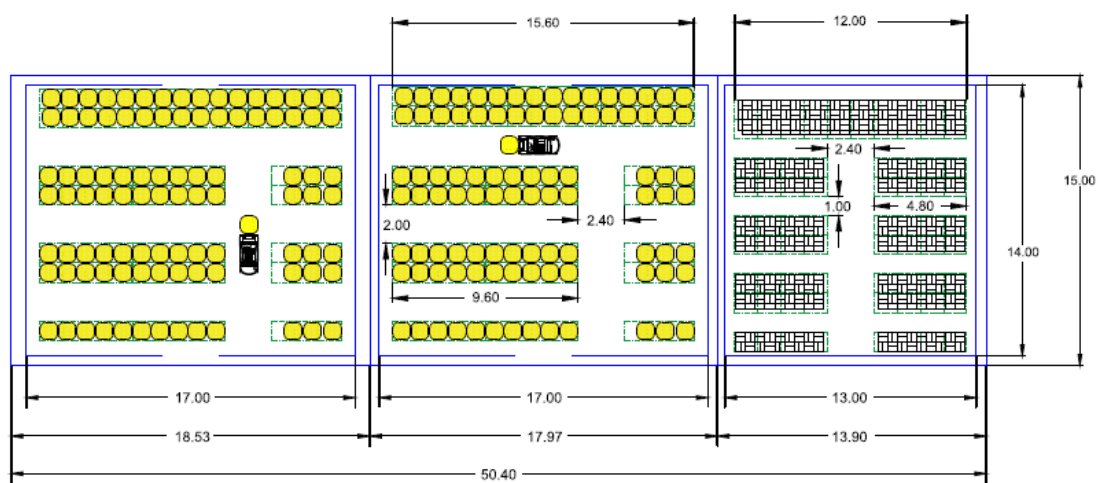
Агуулахад хадгалдаг химийн бодисуудыг Хятад улсын Shandong Guanghe Trading Co.Ltd., Shijia Zhuang Xinlongwet Chemical Co.,Ltd, Shijiazhuang Xinlonggwei Chemical Co.,Ltd компаниудтай гэрээ хийнэ импортлон оруулж ирдэг ба бодисын төрөл тоо хэмжээг нэмж 11 төрлийн химийн бодис , 1 төрлийн пиротехникийн хэрэгсэл /салют/ оруулж ирэхээр төлөвлөж байна. Үүнд: Натрийн нитрат, Этиленгликоль, Цууны хүчил гэх зэрэг бодисууд оруулж ирэхээр байна. Иймд агуулахад нийт 16 төрлийн бодисуудыг хадгалахаар төлөвлөөд байна.

Хүснэгт 2. Химийн бодисын агуулахад хадгалагдах химийн бодисууд

№	Олон улсын нэршил	Монгол нэр	Химийн томьёо	CAS дугаар	Хэмжээ, 1жилд /тн/
1	Аммонийн нитрат	Ammonium nitrate	NH ₄ NO ₃	6484-52-2	10000
2	Аммонийн нитрат,сүвэрхэг	Ammonium nitrate, porous	NH ₄ NO ₃	6484-52-2	20000
3	Натрийн нитрит	Sodium nitrite	NaNO ₂	7632-00-0	40
4	Эмульгатор	Emulgator			140
5	Хөнгөн цагааны нунтаг	Aluminum powder	Al	7429-90-5	40
Шинээр нэмэгдэж буй химийн бодисууд					
1	Мочевин	Urea	CN ₄ N ₂ O	57-13-6	200
2	Геомочевин	Thiourea	CN ₄ N ₂ S	62-56-6	120
3	Натрийн нитрат	Sodium nitrate	NaNO ₃	7631-99-4	300
4	Цууны хүчил	Acetic acid	CH ₃ COOH	64-19-7	60
5	Этиленгликоль	Ethylene glycol	C ₂ H ₆ O ₂	107-21-1	240
6	Давсны хүчил	Hydrochloric acid	HCL	7647-01-0	500
7	Парафин	Paraphine			500
8	Натрийн гипохлорит	Sodium hypochlorite	NaClO	7681-52-9	220
9	Хүхэрт натри	Sodium sulphide	Na ₂ S	1313-82-2	3000
10	Шингэн шил	Sodium metasilicate	Na ₂ SiO ₃	6834-92-0	240
11	Хүхрийн хүчил	Sulphuric acid	H ₂ SO ₄	7664-93-9	200

Химийн бодисын агуулахад бодис бүрийн шинж чанарыг харгалзан өөр, өөр өрөөнд доорх зурагт үзүүлсний дагуу эгнүүлэн хадгалах юм.

Зураг 2. Агуулахад химийн бодисыг байршуулах схем зураг

- Таних тэмдэг
- Подон 120x100см
 - Аммонийн нитрат /Биг баг 90x90x150см/
 - Аммонийн нитрат /40 кг 50x20x25см/

- Тайлбар
- Подон Биг баг-н агуулахад 83 ширхэг, шуудаатай агуулахад 76 ширхэг
 - Биг баг нэг агуулахад 97 ширхэг /82,450 кг*2=164,900 кг/
 - Шуудай /40 кг/ нэг агуулахад 4912 ширхэг /196,480 кг, 8 давхарлаж өрнө/
 - Нийт 242 ширхэг подон
 - 361,380 кг аммонийн нитрат

Зураг 3. Пиротехникийн хэрэгслийн хураалт

1.6. Химийн бодис тээвэрлэлт

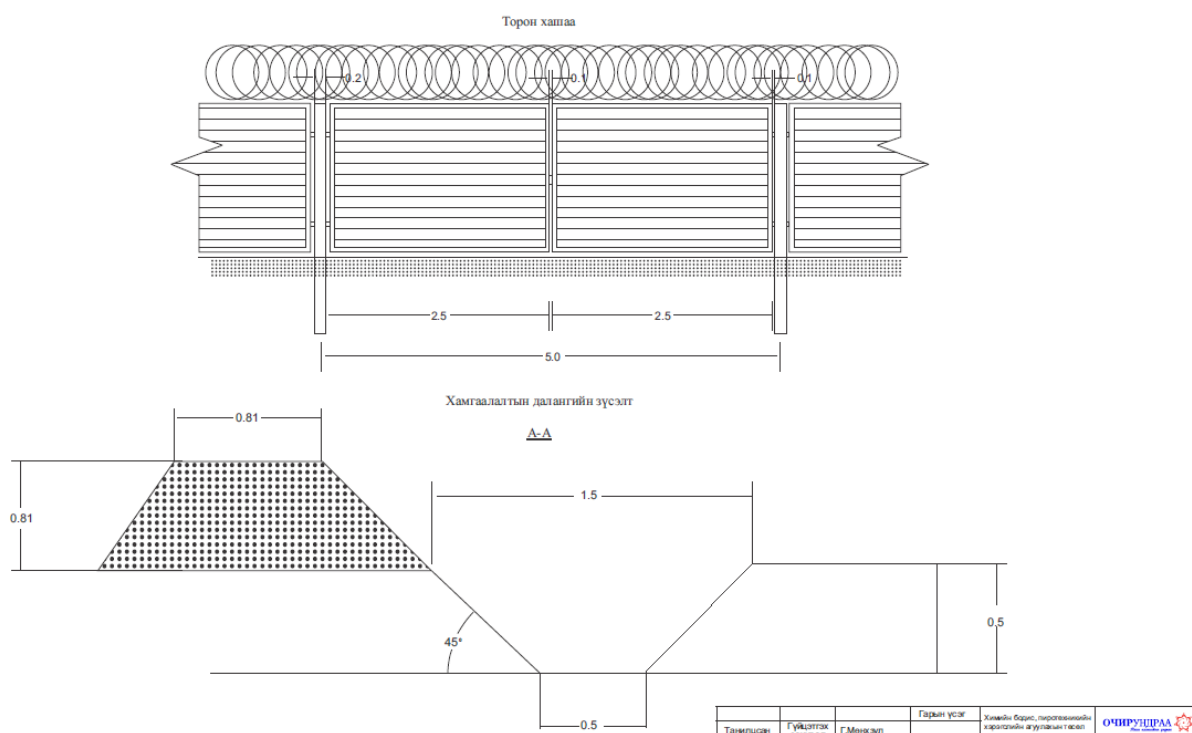
Очир Ундраа ХХК нь химийн бодис пиротехникийн хэрэгслийг Эрээн-Замын-Үүд, Хиагт-Алтанбулагийн авто зам, Сүхбаатар-Наушкийн төмөр замын боомтуудаар химийн бодисуудаа импортлодог. Гаалийн бүрдүүлэлт хийсний дараа ачаа тээврийн Огоот ХХК-аар тээвэрлүүлэн агуулахад хүргүүлдэг байна. Огоот ХХК-тай №Г-21-003 дугаартай “Ачаа тээвэрлэлт үйлчилгээ үзүүлэх болон хамтын ажиллагаа”-ны гэрээ” байгуулан хамтран ажилладаг. Тус компани нь “Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн тээвэрлэлтийн үед мөрдөх

аюулгүй ажиллагааны журам”-аар зөвшөөрөл авсан тээврийн хэрэгслээр аммиакийн шүү, химийн бодис, пиротехникийн хэрэгслүүдээ тээвэрлэн хүргэдэг. Гэрээ, тээврийн хэрэгслүүдийн зөвшөөрлийг хавсралтаар оруулав.

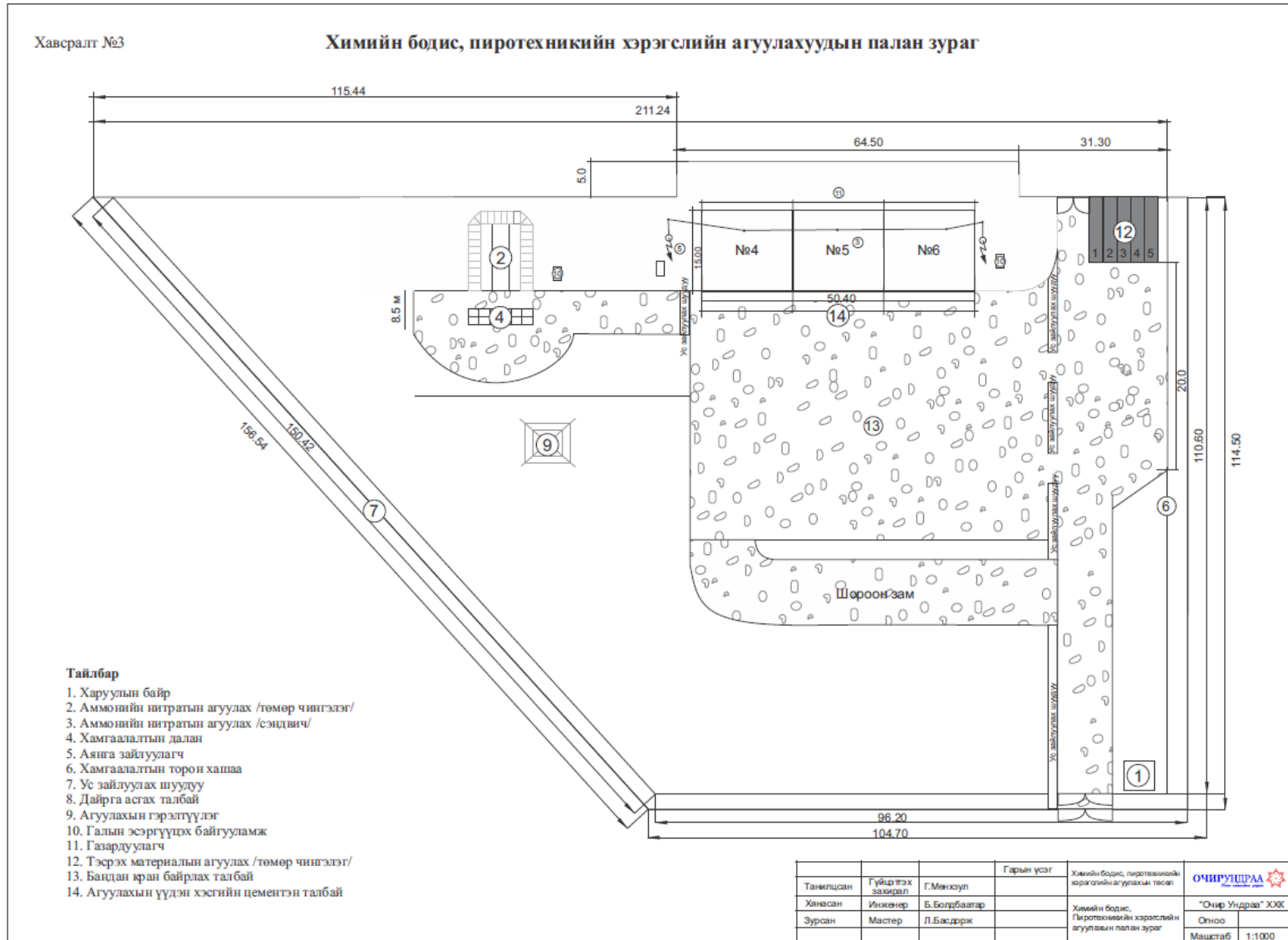
1.7. Төслийн талбайн үндсэн байгууламжууд

Төслийн хашаа нь хойд талаараа МЕРА ХХК-ийн хашаатай залгаа, баруун, зүүн, урд талаараа 2 метрийн өндөртэй торон хашаа барьж байгуулсан. Торон хашааны гадуур 50 метрийн радиуст “Хориотой бүс” анхааруулах тэмдэг тавьсан. Эргэн тойрны дэвсгэр газарт хашаанаасаа 5 метрийн зайд 0.5 метрээс багагүй гүнтэй үер ус ба гал түймрээс хамгаалах шуудуу татсан байна. Зүүн урд талаасаа орох хаалгатай ба хаалганаас зүүн урагш 200 м газарт “Цугларах цэг” байршуулсан байна.

Зураг 4.. Агуулахын хашаа болон үерийн уснаас хамгаалах сувгийн зураг

Зураг 5.Химийн бодис, пиротехникийн хэрэгслийн агуулахын палан зураг

Химийн бодис пиротехникийн агуулах төсөл нь барилга байгууламжийн хувьд аммонийн нитратын агуулах, пиротехникийн хэрэгслийн агуулах, химийн бодисын агуулах гэсэн 3 үндсэн агуулахын барилгаас бүрдэнэ. Дотроо анхны тусламжийн өрөө, зааварчилгаа өгөх, хувцас солих өрөөг тохижуулсан байна.

Зураг 6. Химийн бодисын агуулах

Зураг 7. Анхны тусламжийн өрөө

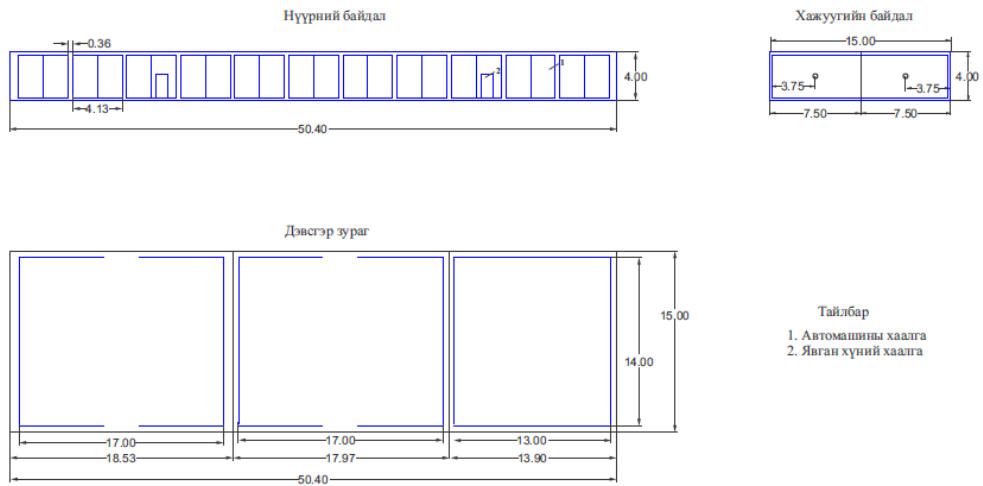
Зураг 8. Хувцас солих болон зааварчилгаа өгөх өрөө

1.7.1. Аммонийн нитратын агуулах

Аммонийн нитратын агуулах нь 50.4 м урт, 15 м өргөн, 4 м өндөр, 750 м.кв талбайтай, 400 тн багтаамжтай төмөр каркасан сэндвичин барилга. 17x15 хэмжээтэй, автомашины дөрвөн том хаалгатай, нэг явган хаалгатай, 17x15 хэмжээтэй, автомашины дөрвөн том хаалгатай, 12x15 хэмжээтэй, автомашины гурван том хаалга, нэг явган хаалгатайгаар нийт гурван тасалгаатай баригдсан.

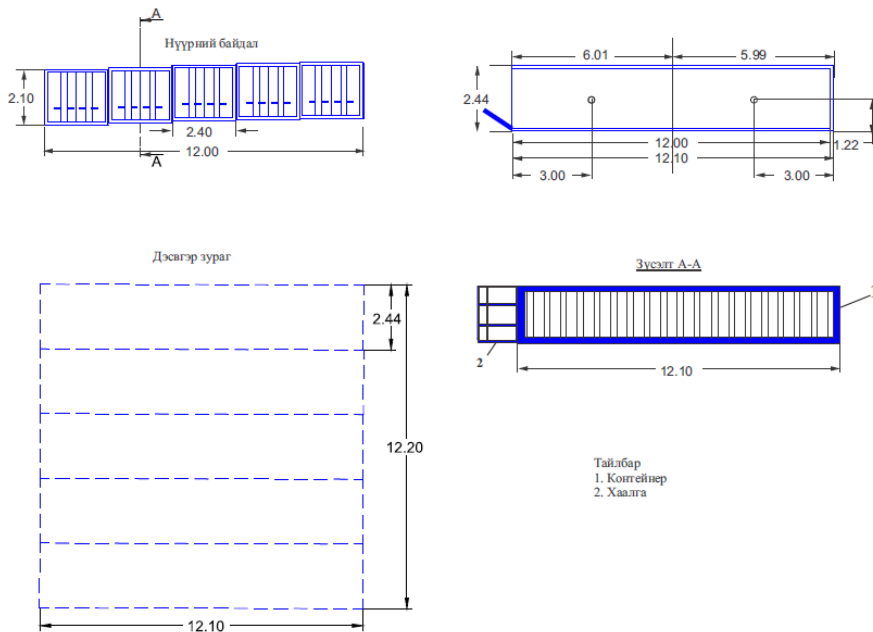
Зураг 9. Аммонийн нитратын агуулахын схем зураг
 Аммонийн нитратын агуулахын схем зураг

1.7.2. Пиротехникийн хэрэгслийн агуулах

Пиротехникийн хэрэгслийн агуулах нь 40 тн багтаамжтай 5 ширхэг газрын дээрх чингэлэг агуулах байрлуулсан.

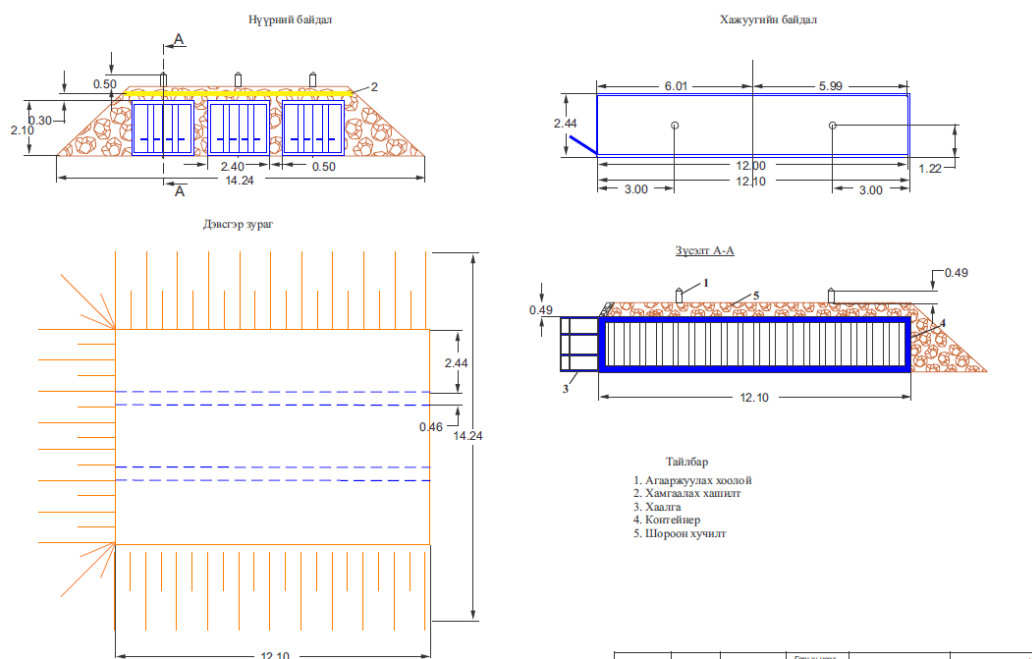
Зураг 10. Пиротехникийн хэрэгслийн агуулахын схем зураг

1.7.3. Химийн бодисын агуулах

Химийн бодис хадгалах 40 тн багтаамжтай 3 ширхэг газрын дээрх чингэлэг агуулахуудыг зэрэгцүүлэн байрлуулсан байна.

Зураг 11.Химийн бодисын агуулахын схем зураг

1.7.4. Харуул хамгаалалт

Агуулахыг нийтэд нь хянах боломжтой шалган нэвтрүүлэх байр нь хашааны зүүн урд байрлах бөгөөд хамгаалалтын тусгай хэрэгсэл болон холбоогоор бүрэн хангагдсан гэрээт харуул хамгаалалтын албыг 24 цагаар ажиллуулдаг.

1.7.5. Аянга зайлуулагч

Нийт 4 аянга зайлуулагчтай. Химийн бодисын агуулахын зүүн тал 1 ширхэг, Аммонийн нитратын агуулахын хоёр талд 2 ширхэг, пиротехникийн хэрэгслийн агуулахын баруун талд 1 ширхэг аянга зайлуулагч байрлуулсан.

Зураг 12.Төслийн талбайн барилга байгууламж болон аянга зайлуулагчид

Гал эсэргүүцэх цэг: Нийт 4 галын сарайтай. Химийн бодисын агуулахын зүүн тал 1 ширхэг, Аммонийн нитратын агуулахын хоёр талд 2 ширхэг, пиротехникийн хэрэгслийн агуулахын зүүн урд талд 1 ширхэг галын сарай байрлуулсан.

Зураг 13. Гал унтгаах багаж хэрэгсэл

1.8. Хог хаягдлын менежмент

Төслийн талбайд ажилчид байрлахгүй бөгөөд харуул хамгаалалтын ажилчид болон химийн бодис ачиж зөөх ажилчид тухай бүрд ирж ажиллах бөгөөд ахуйн гаралтай хог хаягдал маш бага хэмжээтэй гарахаар байна. Үүнийг зэргэлдээ орших МЕРА ХХК-ийн ахуйн хог хаягдалтай нийлүүлэн хаядаг байна. Харин зарим тохиолдолд химийн бодисын сав баглаа боодлын хог хаягдал гарч болзошгүй учир энэ төрлийн хог хаягдлыг Төв аймгийн Сэргэлэн сумын I багийн нутаг, IV зөрлөгийн орчимд химийн хорт болон аюултай бодисын сав, баглаа боодол дахин боловсруулдаг “Түмэн эгшиг” ХХК-тай химийн бодисын хаягдал, баглаа боодол шилжүүлэх гэрээ байгуулан хамтран ажиллаж байна.

2. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

1. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ӨНӨӨГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

Физик газар зүй: Очир Ундраа ХХК-ийн хэрэгжүүлж буй “Химийн бодис пиротехникийн агуулах төсөл нь Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн 3-р хороонд байрлана. Төсөл хэрэгжих бүс болох Улаанбаатар хот нь Монгол орны физик газар зүйн мужлалаар Хангай Хэнтийн уулархаг их мужийн хэсэгт, тухайлбал Хэнтийн уулархаг мужийн баруун өмнөд шувтраг үзүүрт Туул голын өргөн хөндий, ай сав цутгал голуудын бэлчирт байрладаг.

Уур амьсгал: Улаанбаатар хот нь эх газрын эрс тэс уур амьсгалын нөхцөл нь уулсын байрлал, тэдгээрийн хажуугийн зүг зовхисын байдал, хотгор гүдгэрийн ерөнхий төрхтэй уялдан хөрс, ургамлан нөмрөг, гадаргын ус, улирлын хөлдөлт гэсэлт, бичил уур амьсгал бүрэлдэн тогтох онцлог нөхцөлийг бүрдүүлдэг. Энэ нь ялангуяа уулсын ам хөндий, ах өвөр хажууд тодорхой ажиглагддаг. Уулсын ам хөндийнүүдээр урсах гол горхины ус нь ихэнх тохиолдолд адаг орчимдоо сэвсгэр хурдас доогуур шурган ордог боловч хур бороо элбэг үед түр зуур ил урсан Туул голд цутгадаг. Туул гол, түүний цутгал гол горхины үндсэн тэжээл нь зун, намрын хур борооны ус юм. Ийнхүү эх газрын эрс тэс уур амьсгалын нөлөөгөөр хур тунадас бага, жил хоногийн температурын ялгаа их бүс нутаг юм.

Хөрсөн бүрхэвч: Төсөл хэрэгжих Налайх дүүргийн нутаг нь байгалийн бүсийн хувьд ойт хээр бүсэд хамрагдана. Энэ дэд бүс нутагт Хар хүрэн хэв шинжийн хөрс зонхилон тархдаг байна. Мөн Хар шороон болон Аллювын хэв шинжийн хөрснүүд дагалдах байдлаар багахан талбайд тархдаг.

Амьтны аймаг: Амьтан, ургамлын аймгийн экосистемийн шинж төрх бүрэн алдагдаж, амьтны зүйлийн бүрдэл нь хот суурин, хүний ойр орчимд амьдардаг синантроп зүйлүүд суурьших болжээ. Улаанбаатар хотод амьтны аймгаас хамгийн өргөн тархсан цөөн зүйлийн шувуу, шавж, хөхтөн судалгаагаар тодорхойлогдсон байдаг. Тухайлбал шувуудын дотроос тоо толгойн хувьд оронгийн ба хээрийн бор шувуу, шаазгай, сохор элээ, хөх бор тагтаа, хар элээ, хөхтний дотроос дагуур зурам, хэргэлзий оготно, гэрийн хулгана, үлийн цагаан оготнууд байна.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Байгаль орчин: Нийслэлийн Налайх дүүргийн 3-р хорооны нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа Очир Ундраа ХХК-ийн Химийн бодис пиротехникийн агуулах төслийн үйл ажиллагаа болох химийн бодис хадгалалт, тээвэрлэлт, ачиж буулгах үйл ажиллагаанаас агаарын чанар, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг зэрэг байгалийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд шууд болон дам нөлөө үзүүлж болзошгүй байна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг байгаль орчны бүрэлдэхүүн тус бүр дээр тооцсон ба нийт 11 сөрөг нөлөөллийг үзүүлэхээр байна. Үүнээс 1 буюу 9 % нь бага, 5 буюу 45.5 % нь дунд, 5 буюу 45.5% нь их гэсэн үнэлгээний зэрэгт хамаарагдаж байна. Үүнээс үзэхэд төслөөс байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл нь дундаас их зэрэглэлд хамаарч байна.

Хүснэгт 3. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний дүгнэлт

Байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг	Нөлөөллийн үнэлгээ			Нийт
	Бага	Дунд	Их	
Агаарын чанар		1	2	3
Газрын доорх ус			1	1
Ургамлан нөмрөг		3		3
Хөрсөн бүрхэвч	1	1	2	4
Нийт (тоогоор)	1	5	5	11
Нийт (хувиар)	9%	45.5%	45.5%	100%

Хүний эрүүл мэнд: Химийн бодисын хадгалалт тээвэрлэлт, ачиж буулгах үйл ажиллагаанаас үүдэн тухайн үед ажиллах ажилчдын эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж болзошгүй. Ажилчдын эрүүл мэндэд учруулах нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зөвлөмж, аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг чанд даган мөрдөж, хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслийг бүрэн өмсөж хэвшсэнээр эрүүл мэндийн эрсдэлийг бууруулах, арилгах бүрэн боломжтой байна.

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХАМГААЛАХ ТАЙЛАН

4.1 Гол зорилт

Очир Ундраа ХХК-ийн Химийн бодис пиротехникийн агуулах төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх аливаа сөрөг нөлөөллөөс зайлсхийх, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг илрүүлэх, тэдгээрийн үр дагаврыг тогтмол хянах, хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж ажиллах үүрэгтэй.

4.2 Хамрах хүрээ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, тайланд Очир Ундраа ХХК-ийн Химийн бодис пиротехникийн агуулах төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах арга хэмжээ, шаардагдах хөрөнгө зардал, дагаж мөрдөх дүрэм журам, стандартуудыг нэгтгэн үзүүлсэн бөгөөд төсөл хэрэгжүүлэгч үйл ажиллагаа явуулж эхэлснээс хойш жил бүр энэхүү үнэлгээгээр тогтоогдсон гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд, тэдгээрийг арилгах бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөг хянан үзэж, шинэчлэн сайжруулсан. Ингэхдээ байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрүүдээс гарч буй үр дагавар, бодит байдалтай уялдуулан улам баяжуулж, сайжруулан мөрдлөг болгон ажиллаж байна.

4.3 Байгаль орчны менежментийн тайлан

Төслийн БОМТ хэрэгжүүлэх 2023 онд 35,953,000.00 ₮ зарцуулахаар төлөвлөсөн бөгөөд нийт **34,751,333.00₮** зарцуулсан. Зарцуулалтыг хүснэгтэд харьцуулан харуулав.

Хүснэгт 4. Байгаль орчны менежментийн тайлан

№	Байгаль орчны менежментийн тайлан	Төлөвлөсөн зардал ₮	Зарцуулсан дүн ₮	
1	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	10,450,000.00	9,115,658.00
		Ногоон байгууламжийн төлөвлөгөөний биелэлт	1,500,000.00	1,500,000.00
		Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	3,740,000.00	7,172,825.00
		Түүх, соёлын өвийг хамгаалах тайлан	-	1,752,850.00
		Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	11,355,000.00	8,262,000.00
		Удирдлага зохион байгуулалтын авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	8,500,000.00	6,804,000.00
2	Орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний биелэлт	Орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний биелэлт	408,000.00	144,000.00
НИЙТ ЗАРДАЛ			34,751,333.00₮	

4.4 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний тайлан

Төслийн үйл ажиллагаанаас гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөлд өртөх орчноор буюу агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хөрс болон ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах, усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, амьтны аймагт үзүүлж болзошгүй нөлөөллийг бууруулах арилгах зэрэг чиглэлүүдээр бүлэглэн авч үзэв. БОХТ-г бүрэн хэрэгжүүлсэн нөхцөлд төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс зайлсхийх, тэдгээрийг бууруулах, арилгах бүрэн боломжтой

Хүснэгт 5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний тайлан

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Төсөв ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Зарцуулсан ₮	Тайлбар
1	2	3	4	5	6	7	
Агаар орчин							
1	Химийн бодисын буруу хадгалалтаас үүдэн химийн бодис алдагдаж дотоод агаарын чанарт нөлөөлөх	Агуулах тус бүрт хадгалах химийн бодисын ХАЛМ-н дагуу тэмдэг тэмдэглэгээ, тайлбарыг шинэчлэн сайжруулах	Агуулах тус бүр	600,000.00	5 сард	442,833.00	Солидворкс ХХК-тай гэрээ байгуулан, тэмдэг тэмдэглэгээ хийлгэн шинэчлэв.
2	Аммиакийн шүүг хадгалах аюулгүй ажиллагаа алдагдах	Аммиакийн шүүний агуулахад агааржуулалтын системийг тогтмол шалгах, эвдрэл, гэмтэл гарсан үед засварлах	Агуулах тус бүр	500,000.00	4 сард	-	Агуулахын нэг агааржуулагч доош унасан байдлыг засварлав.
3	Химийн бодисын буруу хадгалалтаас үүдэн химийн бодис алдагдах агаарын чанарт сөргөөр нөлөөлөх, галын аюул гарах	Химийн бодис, материалын хадгалалтын нөхцөлийн стандартыг нарийн баримталж уурших, халах, тэлэх нөхцөлөөс бүрэн сэргийлж ажиллах. Химийн бодисыг хадгалахдаа ХАЛМ-д заасны дагуу хадгалах.	Агуулах тус бүр	50,000.00	6 сард	-	ХАЛМ-д заасны дагуу хадгалах горим мөрдөж байна.
Усан орчин							
4	Химийн бодис буруу хадгалалтаас үүдэн химийн бодис их хэмжээгээр алдагдсан тохиолдол гүний усыг бохирдуулж болзошгүй.	Химийн бодис, материалын хадгалалтын нөхцөлийн стандартыг нарийн баримталж уурших, халах, тэлэх нөхцөлөөс бүрэн сэргийлж ажиллах.	Агуулахын талбай, хашаа				Стандартыг нарийн баримталж уурших, халах, тэлэх нөхцөлөөс бүрэн сэргийлж ажиллаж байна.
Хөрсөн бүрхэвч, газрын гадарга							
5	Хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Хог хаягдлыг журмын дагуу хадгалж гэрээний дагуу тээвэрлүүлэх	Аюултай хог хаягдал	3,500,000.00	8 сард	3,432,825.00	Түмэн эгшиг ХХК-тай гэрээ байгуулан аюултай хог хаягдлаа ачуулсан

6		Хог хаягдлыг журмын дагуу хадгалж гэрээний дагуу тээвэрлүүлэх	Энгийн хог хаягдал	300,000.00	6 сард	240,000.00	Налайх дүүргийн Тохижилт үйлчилгээтэй гэрээгээ шинэчлэн байгуулсан
7	Хөрсний бохирдол үүсэх	Орчны хог хаягдлыг цэвэрлэх, шарилж устгах	Агуулахын хашаан доторх талбай	4,000,000.00	6,7,8 сард	3,500,000.00	Бартерийн үйлчилгээгээр шарилж устгуулсан.
Ургамлан нөмрөг							
8	Химийн бодис тээвэрлэх зөөх ачиж буулгах үед хүн	Налайх дүүргийн цэцэрлэгжүүлэлтэд хандивлах		1,500,000.00	4 сард	1,500,000.00	Дүүргийн цэцэрлэгжүүлэлтэд моды хандив өгсөн
9	машины хөдөлгөө ургамлан нөмрөг талхлагдах	Олон салаа зам гаргахгүй байх, тогтсон маршрутаар тээврийн хэрэгслийг зорчуулах	Агуулахын ойр орчмын талбай				
НИЙТ ЗАРДАЛ 9,115,658.00 ₮							

4.5 Ногоон байгууламжийн тайлан

Төслийн нийт эзэмшлийн талбайн 20 хувиас багагүй талбайд олон наст ургамал тарьж, зүлэгжүүлэх, мод тарих ажлыг мэргэжлийн байгууллагын тусламжтайгаар хийж гүйцэтгэх шаардлагатай гэж тусгагдсан боловч онцгой объект тул ургамал өвс ургуулж болохгүй учир дүүргийнхээ Цэцэрлэгжүүлэлтийн санд 1,500,000.00 төгрөгийн хандив өгсөн.

Хүснэгт 6. Ногоон байгууламжийн тайлан

Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Нийт зардал ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж
1	2	3	4	5
Дүүргийн цэцэрлэгжүүлэх, ногоон байгууламжид	Хандив өгөх	Мод тарих	1,500,000.00	2023 онд
НИЙТ ЗАРДАЛ 1,500,000.00₮				

4.6 Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах тайлан

Химийн бодис, пиротехникийн агуулах байрлаж буй нутаг дэвсгэрт амьтны аймгийн төрөл зүйл нутагшилт, шилжих хөдөлгөөн нь бүрэн алдагдсан. Иймд биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах талаар байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд боловсруулах шаардлагагүй гэж үзэв.

4.7 Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох тайлан

Төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох үйл ажиллагаа явагдаагүй.

4.8 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах тайлан

Газрын тухай хуулийн 34.11-т заасны дагуу Археологи, Плеонтологийн судалгааг мэргэжлийн байгууллагуудаар хийлгэж дүгнэлт гаргуулсан.

Түүх, соёлын өвийг хамгаалах тайлан	Үр дүн	Нийт зардал ₮	Тайлбар
1	2	3	4
Археологийн хээрийн судалгааны тайлан	Илэрцгүй	877,250.00	ШУТИС, БУХС, Хүмүүнлэгийн ухааны салбар
Палеонтологийн нөөц баялгийн үнэлгээ	Илэрцгүй	875,600.00	МУШУА, Палеонтологийн хүрээлэнгээр хийж гүйцэтгүүлэв.
НИЙТ ЗАРДАЛ 1,752,850.00₮			

4.9 Хог хаягдлын менежментийн тайлан

Төслийн талбайд ажилчид байрлахгүй бөгөөд зөвхөн харуул хамгаалалтын ажилчид ээлжээр ажиллах юм. Химийн бодис зөөвөрлөх ачиж буулгах явцад түр ажилчид тухай бүрд нь ирж ажиллах бөгөөд ахуйн хог хаягдал маш бага хэмжээтэйгээр үүсэнэ. Налайх дүүргийн тохижилт үйлчилгээний төвд ахуйн хог хаягдлын төлбөрөө тушааж харин зарим тохиолдолд химийн бодисын сав баглаа боодлын хог хаягдал гарах ба энэ төрлийн хог хаягдлыг Төв аймгийн Сэргэлэн сумын I багийн нутаг, IV зөрлөгийн орчимд химийн хорт болон аюултай бодисын сав, баглаа боодол дахин боловсруулдаг “Түмэн эгшиг” ХХК-тай химийн бодисын хаягдал, баглаа боодол шилжүүлэх гэрээ хийнэ ажиллаж байна.

Хог хаягдлын сөрөг нөлөөлөл болон түүний хэмжээг бууруулах менежментийн хүрээнд 2023 онд **3,432,825.00** төгрөг зарцуулсан.

Хүснэгт 7. Хог хаягдлын менежментийн тайлан

№	Хог хаягдлын ангилал	Хийгдэх ажил	Хамрах хүрээ	Нийт зардал ₮	Тайлбар
	1	2	3	4	5
1.	Ахуйн	Хог хаягдлыг ангилан ялгаж аль болох богино хугацаанд төслийн талбайгаас тогтмол зайлуулж байх.	Агуулахын талбай	240,000.00	Налайх дүүргийн Тохижилт үйлчилгээтэй гэрээгээ шинэчлэн байгуулсан
		Агуулахын талбай орчмын эргэн тойронд 50 м зайд цэвэрлэгээ хийх	Агуулахын орчимд 50 м		Улирал бүр цэвэрлэгээ хийлгэв.
		Хашааны шарилж цэвэрлэж, ачуулах	Хашаан дотор	3,500,000.00	Бартерийн үйлчилгээгээр шарилж устгуулсан.
2.	Аюултай	Химийн бодисын сав баглаа боодлын хог хаягдал гарсан тохиолдолд аюултай хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь түр хадгалан тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагад өгөх	Агуулахын талбай	3,432,825.00	Түмэн эгшиг ХХК-тай гэрээ байгуулан аюултай хог хаягдлаа ачуулсан
		Аюултай хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь түр хадгалахдаа тусгайлсан сав хийлгэж байрлуулсан.	Хашааны урд		Аюултай хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь түр хадгалахдаа тусгайлсан сав хийлгэж байрлуулсан.
НИЙТ ЗАРДАЛ 7,172,825.00 ₮					

4.9 Осол, эрсдэлийн менежментийн тайлан

Хүснэгт 8. Осол эрсдэлийн менежментийн тайлан

	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Тайлбар
	1	2	3	5	6
1	Аянга цахилгаан	Байгалийн гамшгийн үед авах арга хэмжээний зааварчилгааг мөрдүүлэх, мөн ус зайлуулах суваг шуудуу эвдэрсэн тохиолдолд засах, аянга цахилгааны газардуулах тоноглолуудын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах	Агуулахын хашаанд аянга зайлуулагчид хэмжилт хийлгэх	180,000.00	ЗХ нэгдсэн лабораториар хэмжилт хийлгүүлсэн.

2	Гал түймэр	Гал гарсан тохиолдолд хэрэглэх галын иж бүрдлийн хугацааг шалгаж, сунгуулж байх	Дүгнэлт сунгуулах		Налайх дүүргийн ОБАлбанаас шалгалт хийж дүгнэлт сунгасан.
3	Үер	Төслийн эзэмшил талбайг хаврын шар ус, хур бороо элбэгтэй үед үерт автахаас сэргийлж ус зайлуулах суваг хоолой, даланг технологийн дагуу мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх нь зүйтэй	Далан засах	6,000,000.00	Хашааны дотор далан, ус зайлуулах хоолой хийсэн
4	Агуулахад осол аваар гарах	Химийн бодис тээвэрлэх, ачиж буулгах ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангах	Ажилчид	1,144,000.00	Уран Икос ХХК-д захиалгаар ажлын хувцас хийлгэж, ажилчдад олгов
5	Химийн бодисын асгаралт	Химийн бодис асгарах, алдагдах үед ашиглах нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл ,асгаралт болсон тохиолдолд саармагжуулах хэрэгслийг байрлуулах. /элс хоосон сав, бортого, бортого онгойлгогч, наалддаг шошго, металл юүлүүр, хүрз, хогийн шүүр, хориглох тэмдэг болон тууз зэрэг	Агуулахын талбай	850,000.00	Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэлээ шинэчлэн сайжруулсан, зөөврийн нүд угаагч худалдан авч байрлуулсан.
6	Аагуулахад осол гарах, химийн бодис тэсэрч дэлбэрэх галын аюул гарах эрсдэлтэй.	Ямар нэгэн байдлаар ажилчид химийн бодист хордсон тохиолдолд анхны тусламж үзүүлэх зорилгоор норсульфазол, риванол, фурацилины уусмал, стретоцид, синтомицины эмульс, пенциллин, новокайн, дикайн адреналин, вишневскийн болон нафталины тос зэрэг эм бэлдмэл, бусад тос, уусмалуудыг бэлтгэн ашиглахад бэлэн байлгах	Төслийн талбай дээр түр ажиллах ажилчид болон харуул хамгаалалт	88,000.00	Эмийн сан, болон анхны тусламжийн сав байрлуулсан.
НИЙТ ЗАРДАЛ				8,262,000.00 ₮	

4.10 Удирдлага зохион байгуулалтын хүрээнд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тайлан.

Хүснэгт 9. Удирдлага зохион байгуулалтын хүрээнд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тайлан

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Зардлын дүн ₮	Огноо	Хариуцсан албан тушаалтан
1	Химийн бодис тээвэрлэх, ачиж, буулгах ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангах	1,144,000.00	2023 онд	Үйл ажиллагааны менежер
2	Байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг БОАЖЯ -нд хүргэн өгч байх		2023 оны 10 сард	Үйл ажиллагааны менежер

3	Уул уурхайн аврах 09 ангийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, гамшгаас хамгаалах мэдлэг олгох сургалтад хамрагдсан.	1,000,000.00	2023 оны 09 сард	Үйл ажиллагааны менежер
4	МУЗН-ээс зохион байгуулсан Анхны тусламжийн сургалтад 4 ажилтан хамрагдсан.	360,000.00	2023 оны 09 сард	Үйл ажиллагааны менежер
5	Ханхулд групп-ээр Эрсдлийн үнэлгээ хийлгэж, зөвлөх үйлчилгээ авсан	4,300,000.00	2023 оны 09 сард	Гүйцэтгэх захирал
НИЙТ ЗАРДАЛ 6,804,000.00 ₮				

4.11 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан

Хүснэгт 10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Тайлбар
<ul style="list-style-type: none"> Орчны тоосжилт (PM_{2.5}, PM₁₀ TSP) <ul style="list-style-type: none"> - Агаарын температур - Харьцангуй чийг Агаар бохирдуулагч хий (SO₂, NO₂) Гадаад болон дотоод орчны дуу чимээ 	Салхины зонхилох чиглэл болон эх үүсвэрүүдийн ойролцоо. Мөн агуулахын дотоод агаарын хэмжилтийг хийх	Жилд 1 удаа 2 цэгт хэмжилт хийх	БОХЗТЛабораториор байцаагч томилуулан шинжилгээ хийлгүүлэв.
Ялзмаг, урвалын орчин (pH), давсжилт, карбонат (CaCO ₃), хөдөлгөөнт кали (K ₂ O), хөдөлгөөнт фосфор (P ₂ O ₅), механик бүрэлдэхүүн	Агуулахын хашаан дотор химийн бодис буулгах талбайн ойр орчимд болон бусад шаардлагатай талбайд	Жилд 1 удаа дор хаяж 2 цэгт дээжлэлт хийж лабораторийн шинжилгээнд өгнө.	
Хар тунгалаг (Pb), кадми (Cd), хром (Cr), цайр (Zn), никель (Ni), Мөнгөн ус (Hg), цианид натри, хүнцэл (As)			
НИЙТ ЗАРДАЛ 144,000.00₮			

5. ДҮГНЭЛТ

Очир Ундраа ХХК нь Нийслэлийн Налайх дүүргийн нутаг дэвсгэрт байрлах “Химийн бодис, пиротехникийн хэрэгслийн” агуулахад 2018 оноос үйл ажиллагаа явуулж байна. 2023 оны байгаль орчны менежментийн зардалдаа **34,751,333.00₮** зарцуулсан. 2023 оны БОМТөлөвлөгөө хугацаандаа төлөвлөлтийн дагуу хийгдэж дууссан. Төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй шинээр хийгдсэн ажил нь, ШУТИС, БУХС, Хүмүүнлэгийн ухааны салбарын судлаачдаар Археологийн хээрийн судалгааны тайлангий дүгнэлт авсан. Мөн МУШУА, Палеонтологийн хүрээлэнгээр Палеонтологийн нөөц баялгийн үнэлгээ хийлүүлж зөвлөмж авсан.

№	Байгаль орчны менежментийн тайлан	Нийт зардал төг	
1	Байгаль орчныг хамгаалах тайлан	Сөрөг нөлөөллийг буруулах арга хэмжээний тайлан	9,115,658.00 ₮
		Ногоон байгууламжийн тайлан	1,500,000.00₮
		Хог хаягдлын менежментийн тайлан	7,172,825.00 ₮
		Түүх, соёлын өвийг хамгаалах тайлан	1,752,850.00₮
		Осол эрсдэлийн менежментийн тайлан	8,262,000.00 ₮
		Удирдлага зохион байгуулалтын авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тайлан	6,804,000.00 ₮
2	Орчны хяналт шинжилгээний тайлан	Орчны хяналт шинжилгээний тайлан	144,000.00 ₮
НИЙТ ЗАРДАЛ		34,751,333.00₮	

6. ХАВСРАЛТ

6.1. Үерийн далан

Төслийн эзэмшил талбайг хаврын шар ус, хур бороо элбэгтэй үед үерт автахаас сэргийлж ус зайлуулах суваг хоолой, далан хийж гүйцэтгэв.

6.2. Засвар үйлчилгээнүүд

Тэмдэг тэмдэглэгээ сайжруулсан, агуулахын агааржуулалтын засварууд, гадна хана будаж, засвар хийсэн.

Галын сарааг будаж сайжруулан, гал унтраагуурын цэнэг шалгаж шинэчилсэн.

6.3. Аюултай хог хаягдлын түр цэг.

Химийн хорт болон аюултай бодисын сав, баглаа боодол дахин боловсруулдаг “Түмэн эгшиг” ХХК-тай химийн бодисын хаягдалын гэрээ байгуулан аюултай хог хаягдаа шилжүүлэн устгуулдаг болов ч шаардлагатай тохиолдол ашиглахаар түр цэг байгуулав.

БАТЛАВ
“ТҮМЭН ЭГШИГ” ХХК
ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ

...../Г.ЧИНЗОРИГ/

БАТЛАВ.
“ОЧИР УНДРАА” ХХК
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

...../Г.МӨНХЗУЛ/

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ШИЛЖҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2023 оны 08 сарын 01-ний өдөр

№ОУ-ХА-2023.09.01

Улаанбаатар хот

Нэг талаас **Түмэн эгшиг ХХК** /цаашид “Хүлээн авагч” гэх/ төлөөлж Үйлдвэр хариуцсан дарга албан тушаалтай Б.Одбаяр, Нөгөө талаас **Очир Ундаа ХХК**-г /цаашид “Үүсгэгч” гэх/ төлөөлж худалдааны мэргэжилтэн албан тушаалтай Д.Туяацэцэг бид харилцан тохиролцож Монгол улсын Иргэний хууль, Хог хаягдлын тухай хууль Засгийн газрын **2018 оны 116-р тогтоолын 1, 2-р хавсралт болох “Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх тайлагнах журам”, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 02-р сарын 02-ны өдрийн А/21 тоот тушаал** болон Байгаль орчны аюулгүй байдалтай холбогдох хууль, журмыг үндэслэн энэхүү гэрээг байгуулав.

Нэг. Гэрээний агуулга

- 1.1. Энэхүү гэрээгээр Аюултай хог хаягдал үүсгэгчээс аюултай хог хаягдлын дагалдах бичгийн дагуу түүнээс гарч байгаа аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагч нь хүлээн авч хадгалах, дахин боловсруулах, устгалд оруулах, үүсгэгч нь хүлээн авагчид тохиролцсон үнийг төлөх болон талуудын эдлэх эрх, үүрэг хариуцлагын талаар зохицуулна.
- 1.2. Эл гэрээгээр шууд зохицуулагдаагүй бусад харилцааг Монгол улсын Хог хаягдлын тухай хууль, Иргэний хууль болон бусад хууль тогтоомжоор зохицуулна.
- 1.3. Аюултай хог хаягдлын тоо хэмжээ, төрөл болон үнийн талаар гэрээний Хавсралт 1-т тусгах ба талууд гэрээний хугацаанд аюултай хог хаягдлыг шилжүүлэх бүртээ дагалдах бичгийг гэрээнд хавсаргах ба энэ нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

Хоёр. Аюултай хог хаягдалд тавигдах шаардлага

- 2.1. Аюултай хог хаягдлыг ангилан ялгаж “Аюултай хог хаягдал” гэсэн тэмдэглэгээтэй байна.
- 2.2. Аюултай хог хаягдал савласан сав бүр нь ямар химийн бодис хадгалж байсан тухай нэр шошготой байна.
- 2.3. Үүсгэгч нь аюултай хог хаягдлыг шилжүүлэх бүртээ үүссэн болон хуримтлагдсан хог хаягдлын хэмжээний талаарх бүртгэлийг хүлээн авагчид шилжүүлнэ.
- 2.4. Аюултай хог хаягдлыг шилжүүлэхдээ **БОАЖЯ Сайдын 2018 оны 02-р сарын 02-ны өдрийн А/21 тоот тушаалын 1-р хавсралтад заасан маягтын дагуу дагалдах бичгийг** бүрдүүлж өгнө.
- 2.5. Аюултай хог хаягдлын савыг суллаж онц хортой, тэсрэмтгий, шатамхай бодис /түхэйлбал цианид натри гэх мэт/ -г тухайн бодисны шинж чанарт тохирсон үүсмалаар цэвэрлэсэн байна. Хоосон сав нь ЗГ-н 2018 оны 116-р тогтоолын 1-р хавсралтын 5.7-5.9-д заасан шаардлагыг хангасан байвал зохино.
- 2.6. Үүсгэгч Аюултай хог хаягдлыг “Аюултай хог хаягдал” тээвэрлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий Аж ахуй нэгжийн тээврийн хэрэгслээр ачиж, тээвэрлүүлж хүлээн авагчид шилжүүлнэ.

Гурав. Аюултай хог хаягдлыг шилжүүлэх хугацаа, төлбөр төлөх нөхцөл

- 3.1. Гэрээний үргэлжлэх хугацаа нь 2023 оны 08 сарын 01 өдрөөс 2024 оны 09 сарын 01 өдрийг хүртэл 1 /нэг/ жилийн хугацаатай байна.
- 3.2. Эхний нийлүүлэлт нь гэрээ байгуулагдсанаас хойш 10 хоногийн дотор үүсгэгч нь хүлээн авагчид шилжүүлсэн байна.
- 3.3. Энэхүү гэрээний 1-р хавсралтад заасан Үүсгэгчээс гарах хаягдлын урьдчилсан төлөвлөгөөний дагуу аюултай хог хаягдалын хуримтлал үүссэн тохиолдолд үүссэн хаягдлын хэмжээнээс хамаарч 90-ээс 180 хоногт аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчид шилжүүлсэн байна.
- 3.4. Үүсгэгч нь аюултай хог хаягдлаа шилжүүлэх тухай хүсэлтээ хүлээн авагчид албан бичгээр эсвэл chemicalwasterisk@gmail.com хаягаар 5-аас доошгүй хоногийн өмнө мэдэгдэнэ. Хүлээн авагч тал үүсгэгч болон тээвэрлэгчтэй харилцан тохиролцож хүлээн авагчийн байранд аюултай хог хаягдал хүргэх хугацааг товлон.
- 3.5. Хүлээн авагч нь үүсгэгчээс аюултай хог хаягдал шилжин ирэх товлосон өдөр, цагт аюултай хог хаягдлыг хүлээн авах хариуцсан ажилтнаа бэлэн байлгаж, зохих журмын дагуу хаягдлыг хүлээн авна.
- 3.6. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагч хүлээн авах үед үүсгэгчээс ирүүлсэн дагалдах бичигт дурдсан мэдээлэл зөрсөнөөс үүдэж гэрээний үнэ өөрчлөгдөж болно. Энэ тохиолдолд хог хаягдлыг хүлээн авах үед тооцож гаргасан үнээр бодож үүсгэгч хүлээн авагчид төлбөрийг төлнө.
- 3.7. Үүсгэгч нь гэрээний төлбөрийг аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчид шилжүүлэх тухай захиалга өгсөнөөс хойш ажлын 3 хоногийн дотор Түмэн эгшиг ХХК-ийн **Худалдаа хөгжлийн банк 499085408** тоот дансанд төлбөрийн нэхэмжлэхийн дагуу 100 хувь төлнө.
- 3.8. Үүсгэгч нь хүлээн авагчийн тусгай зориулалтын тээврийн хэрэгслээр аюултай хог хаягдлыг тээвэрлүүлж, хүргэлтийн цэг дээр хүргүүлж болно. Хүлээн авагчийн тээврийн хэрэгслээр хог хаягдал ачиж, тээвэрлүүлэх тохиолдолд тусад нь аюултай хог хаягдал тээвэрлэх гэрээ байгуулан, гэрээний дагуу зохих төлбөрийг төлнө.

Дөрөв. Талуудын эрх, үүрэг

- 4.1 Үүсгэгчийн эрх, үүрэг:
 - 4.1.1 Үүсгэсэн аюултай хог хаягдлаа гэрээнд заасан хугацааны дотор хүлээн авахыг хүлээн авагчаас шаардах эрхтэй.
 - 4.1.2 Үүсгэгч нь гэрээний 2.5-д заасан шаардлагыг хангасан аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчид хүлээлгэн өгнө.
 - 4.1.3 Үүсгэгч нь Аюултай хог хаягдлын дагалдах бичгийг 2 хувь үйлдэж, гарын үсэг тамга тэмдэг дарж өөртөө бичгийг буцаан авна.
 - 4.1.4 Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчид хүргэх тээврийн зардлыг хариуцна.
 - 4.1.5 Үүсгэгч Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчаар тээвэрлүүлэхээр бол тусад нь аюултай хог хаягдал тээвэрлэх гэрээ байгуулах харилцан тохиролцож шилжүүлнэ.
 - 4.1.6 Гэрээгээр тохиролцсон төлбөрийг хүлээн авагчид хугацаанд нь төлнө.
 - 4.1.7 Шилжүүлэх аюултай хог хаягдлын талаарх мэдээллийг хүлээн авагчид үнэн зөв мэдээлнэ. Худал, буруу ташаа мэдээлсэнээс бусдын эрүүл мэнд, амь нас, талуудын эд хөрөнгө болон байгаль орчинд хохирол учирвал үүнээс үүсэх хохирлыг үүсгэгч тал хариуцна.
 - 4.1.8 Үүсгэсэн аюултай хог хаягдлаа хүлээн авагчид шилжүүлэх тухайгаа 5-аас доошгүй хоногийн өмнө хүлээн авагчид мэдэгдэнэ.

Долоо. Хариуцлага, маргаан шийдвэрлэх журам

- 7.1. Аль нэг тал нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зөрчсөн эсхүл үүргээ зохих ёсоор гүйцэтгээгүйн улмаас нөгөө талдаа учирсан аливаа хохирлыг холбогдох нотлох баримтад үндэслэн бүрэн хариуцаж нөхөн төлнө.
- 7.2. Үүсгэгч энэ гэрээний 3.8-д заасны дагуу үнийг төлөх хугацааг хэтрүүлсэн бол Талууд харилцан тохиролцож уг хугацааг сунгаснаас бусад тохиолдолд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.1 хувьтай тэнцэх хэмжээний алдангийг хэтрүүлсэн хоног тутамд Хүлээн авагчид төлнө.
- 7.3. Хэрэв Хүлээн авагч нь Үүсгэгчээс ирүүлсэн хог хаягдлыг энэ гэрээний 3.4-т заасан хугацааны дотор зохих журмын дагуу хүлээн аваагүй, хугацааг хожимдуулсан бол Талууд харилцан тохиролцож уг хугацааг сунгаснаас бусад тохиолдолд гэрээгээр тохиролцсон үнийн дүнгийн 0.1 хувьтай тэнцэх хэмжээний алдангийг хэтрүүлсэн хоног тутамд Үүсгэгчид төлнө.
- 7.4. Алдангийн нийт дүн гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 10%-аас хэтрэхгүй байна.
- 7.5. Талууд гэрээнээс татгалзах болон цуцлах үндэслэлийг иргэний хуулиар зохицуулна.
- 7.6. Үүсгэгч тал аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчид шилжүүлэхдээ дагалдах бичиг болон гэрээний хавсралт 1-д заасан тоо хэмжээ, химийн бодисын нэр хаягийг үнэн зөв мэдүүлэх үүрэгтэй бөгөөд буруу, зөрүүтэй худал мэдээлсэнээс болж гэрээний үнийн дүн өөрчлөгдөх, эсвэл үүнээс үүдэж хохирол учирвал хүлээн авагч хариуцахгүй болно.
- 7.7. Энэ гэрээтэй холбогдон Талуудын хооронд үүссэн аливаа санал зөрөлдөөн, маргаантай асуудлыг Талууд эв зүйгээр хэлэлцэн шийдвэрлэхийг чармайх бөгөөд ийнхүү шийдвэрлэж чадаагүй бол маргааныг Монгол улсын шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

Найм. Давагдашгүй хүчин зүйл

- 8.1. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөл байдал гэдэгт үерт автах, гал түймэрт нэрвэгдэх, дэлбэрэлтэд өртөх, газар хөдлөх, зуд болох, тахал болон бусад байгалийн хүчин зүйлс мөн цэрэг дайны үйл ажиллагаа, төрийн эрх барих байгууллагын шийдвэр буюу экспорт, импортын хориг, ажил хаялт, үйлдвэрлэгчийн бүх төрлийн сул зогсолт зэрэг талуудын үйл ажиллагаанаас үл хамаарах үндэслэлээр энэхүү гэрээг зохих ёсоор биелүүлэх боломжгүй байдлыг бий болгохыг ойлгоно.
- 8.2. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөл байдлын улмаас гэрээ биелэгдэх боломжгүй тохиолдолд талууд бие биедээ нэн даруй мэдэгдэх ба гэрээний хугацаа дээрх нөхцөл байдал арилах хүртэл хугацаагаар сунгагдах буюу тодорхой хугацаа зааж сунгаж болно.
- 8.3. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөл байдлын улмаас бараа материал устсан, дутсан тохиолдолд шилжүүлэн хүлээлгэн өгөх хүртэлх эрсдэлийг үүсгэгч, шилжүүлэн хүлээн авснаас хойшхи эрсдлийг хүлээн авагч хариуцна.
- 8.4. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөл байдлыг зохиомлоор буюу болгоомжгүйгээр бий болгосноос бусад тохиолдолд форс мажорын нөхцлөөс шалтгаалан учирсан хохирлыг хариуцах үүргээс талууд чөлөөлөгдөнө.

Ес. Бусад зүйл

- 9.1. Энэхүү гэрээний хэрэгжилтийн явцад гэрээнд аливаа нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тохиолдолд бичгээр үйлдэж эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, тамга даран баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

4.2 Хүлээн авагчийн эрх, үүрэг

- 4.2.1 Үүсгэгчээс Гэрээний 2.5-д заасан шаардлагыг хангасан аюултай хог хаягдлыг хүлээн авах
- 4.2.2 Үүсгэгчээс шилжүүлсэн аюултай хог хаягдал нь гэрээний 2.5-д заасан шаардлагыг хангаагүй, дагалдах бичигт үл зохицол үүссэн, тоо, хэмжээтэйгээ зөрж байвал уг хаягдлыг хэсэгчлэн болон бүхэлд нь хүлээн авахаас татгалзах эрхтэй.
- 4.2.3 Үүсгэгч нь хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр аюултай хог, хаягдлыг гэрээнд заасан буюу товлосон хугацаанаас 30-аас дээш хоногоор хүлээн авагчид шилжүүлэлгүй хоцроовол хүлээн авагч тал гэрээг нэг талын санаачлагаар цуцлах эрхтэй.
- 4.2.4 Аюултай хог хаягдал хүлээн авсан төлбөр тооцоог үүсгэгчээс гэрээнд заасан хугацааны дотор төлөхийг шаардах эрхтэй.
- 4.2.5 Аюултай хог хаягдлыг хүлээж авсан актыг үүсгэгчид гаргаж өгнө.
- 4.2.6 Хүлээн авагч аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсанаас хойшхи түүний хадгалалт, устгал, дахин боловсруулалтыг хариуцна.
- 4.2.7 Үүсгэгчээс Аюултай хог хаягдал шилжиж ирэх үед хариуцсан ажилтнаа бэлэн байлгаж, зохих журмын дагуу хаягдлыг хүлээн авна.

Тав. Аюултай хог хаягдлыг шилжүүлэх, шилжүүлэн авах

- 5.1. Үүсгэгч гэрээгээр тохиролцсон хугацаандаа аюултай хог хаягдлыг хүлээн авах цэг буюу Төв аймаг, Сэргэлэн сум, 4-р багийн нутаг дэвсгэрт орших “ТҮМЭН ЭГШИГ ХХК БОЛОВСРУУЛАХ ЭКО ҮЙЛДВЭР”-г хүргэнэ.
- 5.2. Үүсгэгч гэрээнд заасан шилжүүлэх хугацаанаасаа өмнө аюултай хог хаягдлыг шилжүүлэх эрхтэй ба ингэх тохиолдолд Хүлээн авагчид энэ тухай 5-аас доошгүй хоногийн өмнө мэдэгдсэн байна.
- 5.3. Үүсгэгч аюултай хог хаягдлаа “Аюултай хог хаягдал” тээвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуй нэгжийн тусгай зориулалтын, зохих тэмдэг тэмдэглэгээтэй тээврийн хэрэгслээр ачиж, тээвэрлүүлэн Хүлээн авагчид хүргэж өгнө.
- 5.4. Талууд аюултай хог хаягдлыг хүлээлцэхдээ дагалдах бичиг болон гэрээнд заасан тоо, хэмжээтэй нийцэж байгаа эсэх, үл зохицол байгаа эсэхийг шалгах ба нийцэж байвал энэ тухай акт үйлдэж гарын үсэг зурж хүлээн авагч тал хүлээн авна.
- 5.5. Аюултай хог хаягдал нь гэрээний 4.2.2-т заасан шаардлагыг хангаагүй тохиолдолд хүлээн авагч хэсэгчлэн болон бүхэлд нь хүлээн авахаас татгалзаж болно. Энэ тохиолдолд Аюултай хог хаягдлыг үүсгэгчид буцааж хүргэхтэй холбогдон гарах зардлыг үүсгэгч тал хариуцна.

Зургаа. Өмчлөх эрх шилжих

- 6.1. Үүсгэгч нь аюултай хог хаягдлыг Хүлээн авагчид хүлээлгэн өгөх хүртэл хог хаягдлын өмчлөгч байна.
- 6.2. Үүсгэгч нь хог хаягдлыг хүлээн авагчид ачиж, тээвэрлэн хүлээн авах цэг дээр хүлээлгэн өгснөөр өмчлөх эрх хүлээн авагчид шилжсэн гэж үзнэ.
- 6.3. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авах цэг дээр хүлээн авагчид хүлээлгэн өгөх хүртэл түүний үр шим, эрсдэл үүсгэгчид байх ба хүлээн авагчид хүлээлгэн өгснөөр үр шим, эрсдэл хүлээн авагчид шилжинэ.

- 9.2. Гэрээнд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг зөвхөн бичгээр оруулах ба талуудын эрх бүхий албан тушаалтнууд гарын үсэг зурж, тамга даран баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.
- 9.3. Энэхүү гэрээг Монгол хэл дээр хоёр хувь үйлдэж, Үүсгэгч тал 1 хувь, Хүлээн авагч тал 1 хувийг тус тус хадгалсан нь хуулийн ижил хүчинтэй.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Үүсгэгч талыг төлөөлж:

ОЧИР УНДРАА ХХК-ийн ҮЙЛ
АЖИЛЛАГААНЫ МЕНЕЖЕР

...../Д.Туяацэцэг/

Суурин утас: 75757979

Гар утас: 99908894

Регистер: 2659603

Химийн бодис ашиглах, импортлох тусгай
зөвшөөрлийн дугаар: 0001775

Хаяг: СБД-8-хороо Чингэсийн өргөн чөлөө
Сити Тауэр 17 давхар

Email хаяг: tuyatsetseg.d@ochir-undraa.mn

Хүлээн авагч талыг төлөөлж:
ТҮМЭН ЭГШИГ ХХК-ийн
ЕРӨНХИЙ МЕНЕЖЭР

...../Б.Одбаяр/

Суурин утас: 77110428

Гар утас: 92050001,88990428

Регистер: 5031923

УБ гэрчилгээний дугаар:

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: Б-000001

Хаяг: Баянзүрх дүүрэг, 14-р хороо,
Намъянжугийн – 44, Түмэн эгшиг ХХК-
ийн ,өөрийнбайр

Email хаяг: chemicalwasterisk@gmail.com

Шуудангийн хаяг: 51 салбар 499 тоот

“Түмэн эгшиг” ХХК, “Очир Ундраа” ХХК-ийн хооронд
байгуулсан Аюултай хог хаягдал шилжүүлэх
2023 оны 08 дугаар сарын 01-ны өдрийн
№ОУ-ХА-23.09.01 тоот гэрээний
Хавсралт № 01

2023-2024 онд ОЧИР УНДРАА ХХК-ИЙ ЖИЛД УСТГУУЛАХ
АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫН ХЭМЖЭЭ

№	Тухайн сав баглаа агуулагдаж бодисын мэдээлэл	Аюултай хог хаягдлын савны төрөл	Жилд үүсэх тоо хэмжээ / кг/			
			2023 он 3-р улирал	2023 он 4-р улирал	2024 он 1-р улирал	2024 он 2-р улирал
1	Аммиакийн шүү	шуудай	2000	2000	2000	2000

ҮҮСГЭГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

Үүсгэгч талыг төлөөлж:

ОЧИР УНДРАА ХХК-ийн ҮЙЛ
АЖИЛЛАГААНЫ МЕНЕЖЕР

...../Д.Туяацэцэг/

Суурин утас: 75757979

Гар утас: 99908894

Регистер: 2659603

Химийн бодис ашиглах, импортлох тусгай зөвшөөрлийн дугаар: 0001775

Хаяг: СБД-8-хороо Чингэсийн өргөн чөлөө Сити Тауэр 17 давхар

Email хаяг: tuyatsetseg.d@ochir-undraa.mn

ХҮЛЭЭН АВАГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

Хүлээн авагч талыг төлөөлж:

ТҮМЭН ЭГШИГ ХХК-ийн
ЕРӨНХИЙ МЕНЕЖЭР

...../Б.Одбаяр/

Суурин утас: 77110428

Гар утас: 99176967

Регистер: 5031923

УБ гэрчилгээний дугаар:

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: -000001

Хаяг: Баянзүрх дүүрэг, 14-р хороо, Намъяанжугийн – 44, Түмэн эгшиг ХХК-ийн оффис, үйлчилгээний байр

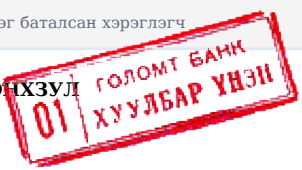
Email хаяг: chemicalwasterisk@gmail.com

Шуудангийн хаяг: 51-салбар 499

Хүсэлтийн лавлах дугаар: **211009112**

Татсан огноо: **2023-10-26 14:19**

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
1905003694 MN300015001905003694	499085408	3,432,825.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ОЧИР-УНДРАА ХХК	Хүлээн авагчийн нэр ТҮМЭН-ЭГШИГ ХХК	Гүйлгээний утга 2659603 Химийн бодисын хог хаягдал устгал	
	Хүлээн авагчийн банк Худалдаа хөгжлийн банк	Гүйлгээний огноо 2023-09-27	

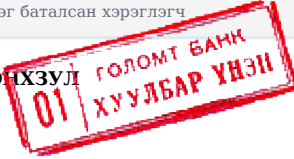
Гүйлгээг шивсэн хэрэглэгч	Гүйлгээг хянасан хэрэглэгч	Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч
Д. ОЮУНБИЛЭГ	Г. МӨНХЗУЛ	Г. МӨНХЗУЛ

Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голомтбанк ХК.

Хүсэлтийн лавлах дугаар: **179194478**

Татсан огноо: **2023-10-26 14:20**

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
1905003694 MN300015001905003694	5749062084	240,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ОЧИР-УНДРАА ХХК	Хүлээн авагчийн нэр НАЛАЙХТОХИЖИЛТ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	Гүйлгээний утга 2659603 Хог ачилтын хураамж	
	Хүлээн авагчийн банк Хаан банк	Гүйлгээний огноо 2023-04-20	

Гүйлгээг шивсэн хэрэглэгч	Гүйлгээг хянасан хэрэглэгч	Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч
Д. ОЮУНБИЛЭГ	Г. МӨНХЗУЛ	Г. МӨНХЗУЛ

Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голомтбанк ХК.

ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ГЭРЭЭ

2023 оны 10 сарын 09 өдөр

Дугаар №ОУ-ХА-2023.10.

Налайх дүүрэг

Гэрээний зорилго: Дүүргийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагад “Хөдөлмөрийн тухай”, “Байгаль орчныг хамгаалах тухай”, “Аялал жуулчлалын тухай”, “Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай”, “Хог хаягдлын тухай”, “Зөрчлийн тухай” “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай”, “Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай” хууль холбогдох дүрэм, журам, дүүргийн удирдлагаас гарсан тогтоол, шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангуулж, төр захиргааны эрх бүхий байгууллагаас дэмжлэг үзүүлэн, хяналт тавих, нөгөө талаас сайн дурын үндсэн дээр орон нутгийн хөгжилд оруулах хувь нэмрийн хүрээнд нийгмийн хариуцлагыг тодорхойлж, хамтран ажиллахтай холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

Нэг. Ерөнхий зүйл

Нэг талаас Налайх дүүргийн цэцэрлэгжүүлэлтийн алба (цаашид “Захиргааны байгууллага” гэх), нөгөө талаас Аж ахуйн нэгж, байгууллагыг төлөөж Налайх дүүргийн 3-р хорооны нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа **2659603** регистрийн дугаартай, “**Очир Ундраа**” ХХК-ийн үйл ажиллагааны менежер Д.Туяацэцэг (цаашид “ААН, байгууллага” гэх) нар нь хамтран дараах нөхцлүүдийг хэлэлцэн тохиролцож, харилцан зөвшөөрснөөр энэхүү гэрээг байгуулав.

1.1. Талууд бие биенийхээ үйл ажиллагааг харилцан хүндэтгэж, гэрээний заалтуудыг чанд мөрдөнө.

1.2. Гэрээг 2% үйлдэж, хоёр тал харилцан тохиролцон гарын үсэг зурснаар хүчин төгөлдөр болох бөгөөд талуудад гэрээний 1 хувийг хадгалуулна.

1.3. Гэрээ нь 2023 оны 10-р сарын 09-ний өдрөөс 2023 оны 12-р сарын 31-ний өдөр хүртэл хүчинтэй.

1.4. Аль нэг талын санаачлагаар гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулж болох бөгөөд гэрээний нэгэн адил хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.

Хоёр. Нутгийн захиргааны байгууллагын эрх, үүрэг

2.1. Хууль тогтоомж, дүрэм, журам, төрийн захиргааны болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллагаас гаргасан тогтоол, шийдвэрийг аж ахуйн нэгж, байгууллагад сурталчлах ажлыг зохион байгуулж, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч төрийн үйлчилгээг хөнгөн шуурхай үзүүлнэ.

2.2. Газар ашиглах, эзэмших үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага байгаль орчныг хамгаалах, түүний баялагийг зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх талаар хууль тогтоомжинд заасан үүргээ хэрхэн биелүүлж байгаад хяналт тавьж, гарсан зөрчлийг таслан зогсоох арга хэмжээ авах.

Гурав. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх, үүрэг

3.1. Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь өөрийн үйл ажиллагаатай холбоотой хууль тогтоомж, дүрэм, журам, төрийн захиргааны болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллагаас гаргасан тогтоол, шийдвэрийг чанд биелүүлж, олон нийтийг хамарсан арга хэмжээ болон нийгмийн дэг журмыг хангах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд идэвхи санаачлагатай оролцох

3.2. Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь мод, бут, зүлэг тарьж, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, орчны тохижилтод хувь нэмрээ оруулах.

Дөрөв. Гэрээ дуусгавар болох

Дараах тохиолдолд гэрээ дуусгавар болно. Үүнд

4.1. Гэрээг хугацаанаас нь өмнө цуцлах талаар аль нэг тал нөгөө талдаа бичгээр мэдэгдсэн боловч нөгөө тал нь ажлын 14 хоногт багтаан асуудлыг шийдвэрлээгүй эсхүл хариу өгөөгүй тохиолдолд;

4.2. Гэрээний хугацаа дуусаж, цаашид сунгагдахгүй болсон.

4.3. Гэрээний үүргээ хангалтгүй биелүүлсэн тохиолдолд гэрээг сунгахгүй.

4.4. Давагдашгүй хүчин зүйл /тухайлбал: үер, гал түймэр, газар хөдлөлт зэрэг байгалийн гамшиг, халдварт өвчний тархалт, дайн байлдаан, зэвсэгт мөргөлдөөн, террорист үйлдэл, иргэдийн үймээн, нийтийг хамарсан ажил хаялт, эрх бүхий байгууллагаас гаргасан хорио цээр гэх мэт/-ийн нөхцөл байдлын шууд болон шууд бус үйлчлэлийн улмаас талууд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэх боломжгүй тохиолдолд гэрээг хүчингүйд тооцно.

Тав. Нэмэлт нөхцөл

.....цэцэрлэгжүүлэлтэнд 1.500.000/ нэг сая таван зуун мянган төгрөг/.....
.....
.....

Зургаа. Гэрээний хариуцлага, дүгнэх

6.1. Талууд гэрээний биелэлтэд тавих хяналтыг хамтран хийж, оны эцэст үр дүнг тооцож гэрээг дүгнэнэ.

6.2. Дүүргийн ойн арга хэмжээ болон дүүргийн хөгжилд оруулах хөрөнгө оруулалтын ажлуудыг талууд харилцан зөвшилцөж, тухай бүрт нь шийдвэрлэн хамтран ажиллана.

6.3. Энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хангалтгүй биелүүлсэн аж ахуйн нэгж, байгууллага нь Монгол Улсын "Зөрчлийн тухай", "Хог хаягдлын тухай", "Байгаль орчныг хамгаалах тухай" болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

6.4. Холбогдох хууль тогтоомж, стандарт, гэрээгээр хүлээсэн үүргээ давтан зөрчсөн, иргэдийн эрх ашгийг ноцтой хохироосон нь тогтоогдсон нөхцөлд аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааг холбогдох хуулийн байгууллагатай хамтран бүрэн зогсоох арга хэмжээ авна.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

ДҮҮРГИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

НАЛАЙХ ДҮҮРГИЙН
ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙН АЛБА

УТАС:

АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫГ
ТӨЛӨӨЛЖ:

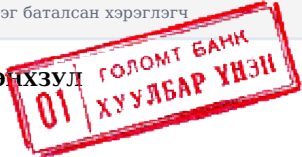
"ОЧИРУНДРАА" ХХК-ИЙН
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МЕНЕЖЕР
Д. ТУЯАЦЭЦЭГ
УТАС: 99908894

Хүсэлтийн лавлах дугаар: **216879509**

Татсан огноо: **2023-10-26 17:14**

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
1905003694 MN300015001905003694	5779019168	1,500,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ОЧИР-УНДРАА ХХК	Хүлээн авагчийн нэр НАЛАЙХ ДҮҮРГИЙН ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙН АЛБА	Гүйлгээний утга 2659603 Модны суулгац	
	Хүлээн авагчийн банк Хаан банк	Гүйлгээний огноо 2023-10-26	

Гүйлгээг шивсэн хэрэглэгч	Гүйлгээг хянасан хэрэглэгч	Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч
Д. ОЮУНБИЛЭГ	Г. МӨНХЗУЛ	Г. МӨНХЗУЛ

Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голомтбанк ХК.

**ШИНЖЛЭХ УХААН ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ
БИЗНЕСИЙН УДИРДАГА ХҮМҮҮНЛЭГИЙН СУРГУУЛЬ
ХҮМҮҮНЛЭГИЙН УХААНЫ САЛБАР**

Албан хэрэгцээнд

**АРХЕОЛОГИЙН
ХЭЭРИЙН СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН**

/АВРАН ХАМГААЛАХ ХАЙГУУЛ СУДАЛГАА/

МАЛТЛАГА ХИЙСЭН ГАЗАР: УЛААНБААТАР, НАЛАЙХ ДҮҮРЭГ

МАЛТЛАГЫН ТАЛБАЙН НЭР: ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН БАРИЛГА /000323073/

ЗАХИАЛАГЧ БАЙГУУЛЛАГА: ОЧИР-УНДРАА ХХК

ГҮЙЦЭТГЭГЧ БАЙГУУЛЛАГА: ШУТИС, БуХС, ХҮМҮҮНЛЭГИЙН САЛБАР

ГҮЙЦЭТГЭГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН АЛБАН ЁСНЫ ХАЯГ:

ШУТИС-ийн Ү БАЙР, 1-Р ДАВХАР, 2-Р ХОРОО,

БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГ, ИХ ТОЙРУУ, Ш/Х 313.

УЛААНБААТАР, МОНГОЛ УЛС

УЛААНБААТАР 2023

Бүртгэлийн дугаар

Нууцын зэрэглэл: . . .

Гэрээний дугаар: . . .

Шинжлэх ухаан технологийн их сургууль
Бизнесийн удирдлага хүмүүнлэгийн сургууль
Хүмүүнлэгийн ухааны салбар

**УЛААНБААТАР ХОТЫН НАЛАЙХ ДҮҮРГИЙН НУТАГ ДАХЬ
“ОЧИР-УНДРАА” ХХК-ИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН БАРИЛГЫН
ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙ**

Археологийн авран хамгаалах хайгуул судалгааны тайлан

Төслийн гүйцэтгэгч:

Л.Эрдэнэболд – ШУТИС-ийн БУХС-ийн
Хүмүүнлэгийн салбарын ахлах багш

Г.Ариунболд – ШУТИС-ийн БУХС-ийн
Хүмүүнлэгийн салбарын туслах багш

Захиалагч байгууллага:

“Очир-Ундраа” ХХК

Тайлан өмчлөгч:

ШУТИС, БУХС, Хүмүүнлэгийн салбар
Монгол улс 13381, Улаанбаатар-49,
Доржийн гудамж, Ш/х 313
ШУТИС-ийн Ү байр, 137 тоот
Утас: 458151, 99057229
И-хаяг: erdenebold@must.edu.mn

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ПАЛЕОНТОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН**

**ПАЛЕОНТОЛОГИЙН НӨӨЦ БАЯЛГИЙН ҮНЭЛГЭЭ
(УЛААНБААТАР ХОТ НАЛАЙХ ДҮҮРЭГ)**

Захиалагч:

“ОЧИР УНДРАА” ХХК

Гүйцэтгэгч:

Палеонтологийн Хүрээлэн

Монгол Улсын Шинжлэх Ухааны Академи

Улаанбаатар хот 2023 он

Үйлдвэрлэл барилгын зориулалттай “Химийн бодис, поритехник” -ийн агуулах, нэгж талбарын 1261600462 дугаар бүхий 12990,0м² /1,299га / талбайн (Улаанбаатар хот, Налайх дүүрэг, 3-р хороо) палеонтологийн нөөц баялгийн үнэлгээ

Гэрээний дугаар:

г/23-24

Захиалагч:

“Очир Ундраа” ХХК

Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8-р хороо,
Сүхбаатарын талбай 8/1, Сити Тауэр бизнес төв.

Гүйцэтгэгч:

“Палеонтологийн хүрээлэн”

Монгол Улсын Шинжлэх Ухааны Академи
Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг,
4-р хороо, С.Данзангийн гудамж 3/1

Л.Уранбилэг, ЭША, доктор, Судалгааны багийн ахлагч, палеонтологич

С.Пүрэвсүрэн, ЭШДэдА, магистр, Судалгааны багийн гишүүн

“ОЧИР УНДРАА” ХХК-д

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ПАЛЕОНТОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН**

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг,
С.Данзангийн гудамж 3/1, Утас/Факс: (976 11) 32 58 35,
И-мэйл: tsogtmondin@gmail.com

2023.06.13 № Т/29

танай _____-ны № _____-т

*Палеонтологийн хайгуул,
судалгааны ажлын дүгнэлт*

Монгол Улсын “Соёлын өвийг хамгаалах тухай” хуулийн тавдугаар бүлгийн 27 дугаар зүйлийн 8-т заасны дагуу 2023 оны 06-р сард манай байгууллага “Очир Ундраа” ХХК-тай “Ажил гүйцэтгэх гэрээ” байгуулан Улаанбаатар хот, Налайх дүүргийн 3-р хорооны нутаг дэвсгэрт орших “Химийн бодис, пиротехник”-ын агуулах, нэгж талбарын 1261600462 дугаар бүхий 12990,0м², /1,299га/ талбайд палеонтологийн олдворт нөлөөлөх, нөлөөллийн үнэлгээний ажлыг эрдэм шинжилгээний ажилтан Л.Уранбилэг /Ph.D./, С.Пүрэвсүрэн /M.Sc./ нарын бүрэлдэхүүнтэй баг гүйцэтгэлээ.

Судалгааны талбайд доод цэрдийн элсэнцэр агуулсан бор, бор саарал өнгийн шавар тархсан байна. Монгол орны төв ба өмнөд хэсэгт тархалттай доод цэрдийн хурдас чулуулаг нь эрт цагийн амьтан ургамлын чулуужсан үлдэгдэл нэлээд агуулсан байдаг онцлогтой. Палеонтологийн хайгуул, судалгааны ажлын үр дүнд танай компанийн эзэмшил бүхий “Химийн бодис, пиротехник”-ын агуулахын зориулалтаар ашиглаж буй газарт макро түвшний гадаргуугийн судалгаагаар эртний амьтан ургамлын үлдвэр илрээгүй болно.

Талбайд тархсан уг доод цэрдийн хурдас нь чулуулгийн гарш илэрцгүй, тодорхой үелэлгүй тул палеонтологийн олдворыг илрүүлэх боломжгүй юм. Эрт цагийн амьтан ургамлын үлдвэр нь хөрс хуулалт хийх, ямар нэгэн байгууламж барих, ухалт хийх зэрэг танай компанийн цаашдын үйл ажиллагааны явцад гадаргуугаас доош янз бүрийн гүнээс илрэх магадлалтай. Иймд, цаашид газар шорооны болон барилга байгууламжийн ажлыг гүйцэтгэх, байшингийн гүнзгий суурь ухах, ойр орчмын газраас нь чулуу, хайрга, элс олборлох зэрэг үйл ажиллагаа явуулах тохиолдолд тухайн газраас эртний амьтан, ургамлын байж болох үлдвэр илэрсэн тохиолдолд ажлаа түр зогсоож, ШУА-ийн Палеонтологийн хүрээлэнд хандаж, “Соёлын өвийг хамгаалах тухай” хуулийн дагуу авран хамгаалах малтлага хийлгэх ажил зохион байгуулахыг санал болгож байна.

Танай компани үйл ажиллагаандаа Монголын нутаг дэвсгэрт мөрдөгдөж буй хууль захирамжийг хүндлэн сахиж, төрийн болон бусад холбогдох мэргэжлийн байгууллагуудтай нягт уялдаатай хамтарч ажиллаж байгаа нь сайшаалтай хэрэг билээ.

ЗАХИРАЛ, ДОКТОР

Х.ЦОГТБААТАР

40

2023000202

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 185028512

Татсан огноо: 2023-05-17 14:24

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
1905003694 IBAN: MN30 0015 0019 0500 3694	100900014045	180,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ОЧИР-УНДРАА ХХК	Хүлээн авагчийн нэр ЗХ-НИЙ НЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ	Гүйлгээний утга 2659603 Газардуулга хэмжилт 6ш	
	Хүлээн авагчийн банк Төрийн сан	Гүйлгээний огноо 2023-05-17	

Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан. © Голомтбанк ХХК.

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2021 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн
А/154 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралт

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ

Дугаар **0005939**

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр: *"Оюу Тундра" ХХК*

Хаяг: *Налайх дүүргийн 5-р хороо*

Ажлын байрны зориулалт, үйл ажиллагааны чиглэл:

Калийн багас, пиромеханикийн аргаслийн агуулам

Барилга байгууламжид гал унтраах тоног төхөөрөмж, /гал унтраах автомат болон дохиоллын систем, утаа зайлуулах систем, усан хангамж/ анхан шатны багаж хэрэгсэл бодис материал зэргийг байрлуулан ашиглахад энэхүү дүгнэлтийг олгоно.

/Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.3/

Олгосон: *2022* он *12* сар *07* өдөр

Хүчинтэй хугацаа *2023* он *12* сар *07* өдөр хүртэл

Дүгнэлт олгосон:

Налайх дүүргийн зурагдаа дарга аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/ цолтой *А. Чинбат*

Дүгнэлт гаргасан:

Налайх дүүргийн аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/

Гал түймрийн улсын хяналтын байцаагч: *алмаг* цолтой *Дамба Т. Ламбуурин*

/Тэмдэг дарна/

БАТЛАМЖ

“.....”-д

Уурхай, уулын үйлдвэрт ажиллагсадын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний мэдлэг олгох сургалтад хамрагдсан тул “Батламж” олгов.

Эрсдэлийг арилгаж, эерэг хандлагыг төлөвшүүлцгээе.

УУЛ УУРХАЙН АВРАХ 09 ДҮГЭЭР АНГИ

2023 он

 МОНГОЛЫН УЛААН ЗАГАЛМАЙ НИЙГЭМЛЭГ
MONGOLIAN RED CROSS SOCIETY

№ УС-623

М.Алтангэрэл

Анхны тусламжийн **ҮНДСЭН** сургалтыг амжилттай дүүргэсэн тул үнэмлэх олгов.

 Ерөнхий нарийн бичгийн дарга *Бадгун* /Н.Болормаа/

Хүчинтэй хугацаа: 2023.10 сар-2025.10 сар

Утас: 77770508 И-мэйл: info@redcross.mn Вэб: www.redcross.mn

Энэхүү үнэмлэх нь МУЗН-ий өмч болно.
Бусдад шилжүүлэх, барьцаалахыг хориглоно.

 МОНГОЛЫН УЛААН ЗАГАЛМАЙ НИЙГЭМЛЭГ
MONGOLIAN RED CROSS SOCIETY

№ УС-622

Л.Басдорж

Анхны тусламжийн **ҮНДСЭН** сургалтыг амжилттай дүүргэсэн тул үнэмлэх олгов.

 Ерөнхий нарийн бичгийн дарга *Бадгун* /Н.Болормаа/

Хүчинтэй хугацаа: 2023.10 сар-2025.10 сар

Утас: 77770508 И-мэйл: info@redcross.mn Вэб: www.redcross.mn

Энэхүү үнэмлэх нь МУЗН-ий өмч болно.
Бусдад шилжүүлэх, барьцаалахыг хориглоно.

 МОНГОЛЫН УЛААН ЗАГАЛМАЙ НИЙГЭМЛЭГ
MONGOLIAN RED CROSS SOCIETY

№ УС-622

Нямжаргал

Анхны тусламжийн **ҮНДСЭН** сургалтыг амжилттай дүүргэсэн тул үнэмлэх олгов.

 Ерөнхий нарийн бичгийн дарга *Бадгун* /Н.Болормаа/

Хүчинтэй хугацаа: 2023.10 сар-2025.10 сар

Утас: 77770508 И-мэйл: info@redcross.mn Вэб: www.redcross.mn

Энэхүү үнэмлэх нь МУЗН-ий өмч болно.
Бусдад шилжүүлэх, барьцаалахыг хориглоно.

 МОНГОЛЫН УЛААН ЗАГАЛМАЙ НИЙГЭМЛЭГ
MONGOLIAN RED CROSS SOCIETY

№ УС-621

Г.Ариунбат

Анхны тусламжийн **ҮНДСЭН** сургалтыг амжилттай дүүргэсэн тул үнэмлэх олгов.

 Ерөнхий нарийн бичгийн дарга *Бадгун* /Н.Болормаа/

Хүчинтэй хугацаа: 2023.10 сар-2025.10 сар

Утас: 77770508 И-мэйл: info@redcross.mn Вэб: www.redcross.mn

Энэхүү үнэмлэх нь МУЗН-ий өмч болно.
Бусдад шилжүүлэх, барьцаалахыг хориглоно.

АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ГЭРЭЭ

№ОУ-ХА-2023.09.03

2023 оны 09 дүгээр сарын 19-ний өдөр

Улаанбаатар хот

Нэг талаас “Очир Ундраа” ХХК (РД:2659603), түүнийг төлөөлж Гүйцэтгэх захирал Г.Мөнхзул (цаашид “Захиалагч” гэх), нөгөө талаас “Хаанхулд групп” ХХК (РД:6820409), түүнийг төлөөлж Захирал Б. Мянганбанзрагч (цаашид “Гүйцэтгэгч” гэх) бид харилцан тохиролцож дараах гэрээг байгуулав.

1. Гэрээний нөхцөл

- 1.1 Ажил гүйцэтгэх хугацааг хоёр тал харилцан тохиролцож тогтоох бөгөөд календарийн тооллыг удирдлага болгоно.
- 1.2 Ажил гүйцэтгэх ерөнхий хугацаа: 35 хоног
- 1.3 Ажил эхлэх хугацаа: 2023.09.19
- 1.4 Ажил дуусах хугацаа: 2023.10.24
- 1.5 Сургалтад хамрагдах ажилтны тоо: 23 хүн
- 1.6 Гэрээний үйлчилгээний хүрээ нь Гүйцэтгэгч энэхүү гэрээний 1.6.1-1.6.5-т заасан бичиг баримтууд /цаашид “Үнэлгээ” гэх/-г бүрэн гүйцэт боловсруулах, 1.6.6-1.6.7-т заасан ажлууд /цаашид “Үйлчилгээ” гэх/-г тус тус гүйцэтгэхэд оршино.
 - 1.6.1 Компанийн ажлын байр тус бүрийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг боловсруулах
 - 1.6.2 Пиротехникийн хэрэгслийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа боловсруулах
 - 1.6.3 Агуулах тус бүрийн эрсдэлийн үнэлгээний тайлан боловсруулах /Химийн бодисын агуулах, Пиротехникийн хэрэгслийн агуулах, Бараа материалын агуулах/
 - 1.6.4 Оффисын нийт ажилтнуудын эрсдэлийн үнэлгээний тайлан боловсруулах
 - 1.6.5 Компанийн ХАБЭА-ын бодлого болон бодлогын бичиг баримтыг боловсруулах
 - 1.6.6 Компанийн ХАБЭА-ын зөвлөл байгуулах
 - 1.6.7 Нийт ажилтнуудын дунд сургалт зохион байгуулах
- 1.7 Гүйцэтгэгч нь Үнэлгээ болон Үйлчилгээг холбогдох хууль, журамд чанд нийцүүлэн боловсруулж Захиалагчид хүлээлгэн өгнө.

2. Төлбөр тооцоо болон төлбөрийн нөхцөл

- 2.1 Гэрээгээр гүйцэтгэх ажлын нийт хөлс 4,300,000 төгрөг байна. Энэ үнэд НӨАТ болон бусад зардал багтсан байна.
- 2.2 Захиалагч тал ажил эхлэхийн өмнө төлбөрийн 50% болох 2,150,000 төгрөгийг Гүйцэтгэгч талын нэхэмжлэхийн дагуу төлөлт хийсэн байна.
- 2.3 Захиалагч тал Гэрээний 1.6.1-1.6.7 зүйл заалтад заасан нийт ажлыг бүрэн гүйцэтгэсний дараа төлбөрийн үлдэгдэл 50% болох 2,150,000 төгрөгийг ажлын 3 хоногт багтаан төлнө.
- 2.4 Гүйцэтгэгч нь Үйлчилгээг бүрэн гүйцэтгэж, Үнэлгээний тайлангуудыг Захиалагчид бүрэн хүлээлгэж өгсний дараа үлдэгдэл төлбөрийг хүлээж авна.
- 2.5 Төлбөрийг “Хаанхулд групп” ХХК-ийн Хаан банкны 5058718994 тоот дансанд хийнэ.

3. Захиалагчийн эрх, үүрэг

- 3.1 Захиалагч нь Гүйцэтгэгчээс энэхүү Гэрээнд заасны дагуу гүйцэтгэгдсэн ажлыг хүлээн авна.
- 3.2 Захиалагч нь Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу Гүйцэтгэгчээс ажлын үр дүнтэй холбоотой аливаа доголдлыг арилгуулахаар шаардах эрхтэй.
- 3.3 Захиалагчийн төлөөлөгч нь тус гэрээнд заасны дагуу Гүйцэтгэгчтэй хамтран, дэмжин ажиллана.
- 3.4 Шаардлагатай тохиолдолд төслийн үйл ажиллагаа, техник технологийн талаар танилцуулах, мэдээллээр хангаж зөвлөгөө өгөх хүнийг томилж туслалцаа үзүүлнэ.
- 3.5 Захиалагч нь үнэлгээний ажилд шаардагдах дараах баримт бичгийг бүрдүүлж гүйцэтгэгчид өгнө.
 - 3.5.1 Нийт ажилтнуудын ажлын байрны тодорхойлолт

3.6 Үнэлгээний ажилд шаардлагатай нууцын зэрэглэлтэй баримт бичиг, гэрээ болон хавсралт материалуудын бүрэн бүтэн байдлыг Захиалагч талын ХАБЭА-н мэргэжилтэн хариуцан бүртгэж ажиллана.

4. Гүйцэтгэгчийн эрх, үүрэг

- 4.1 Гүйцэтгэгч нь Үнэлгээг мэргэжлийн өндөр түвшинд хийж тайланг гэрээт хугацаанд багтаан Захиалагчид хүлээлгэн өгнө.
- 4.2 Гүйцэтгэгч нь Үйлчилгээ болон Үнэлгээг Гэрээнд заасны дагуу үзүүлэхэд шаардлагатай мэргэшсэн, мэдлэг, туршлага, мэргэжлийн ур чадвар, ёс зүйтэй багаар ажил гүйцэтгүүлнэ.
- 4.3 Гүйцэтгэгч нь ажлын талбарт байх үедээ эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа, байгаль орчны шаардлага болон Захиалагчаас өгсөн зааварчилгааг дагаж мөрдөн ажиллана.
- 4.4 Гүйцэтгэгч нь энэхүү гэрээний хугацаанд агуулахад ажиллах үедээ холбогдох эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагааны тухай Монгол Улсын хууль тогтоомж, Захиалагчийн эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа, байгаль орчны бодлого, журмуудыг чанд дагаж мөрдөнө.
- 4.5 Ажил гүйцэтгэхээр захиалагчаас авсан мэдээлэл, эх материалыг ажил дууссаны дараа захиалагчид буцаан хүлээлгэн өгнө.
- 4.6 Үнэлгээний ажлын өгөгдөл, мэдээлэл, тооцоо, судалгаа шинжилгээ нь холбогдох хууль, тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан эрх зүйн актуудтай нийцсэн байна.
- 4.7 Үнэлгээг захиалагчийн зөвшөөрөлгүйгээр бүрнээр нь буюу хэсэгчилсэн хэлбэрээр хөндлөнгийн этгээдэд танилцуулах, хуулбарлуулах зэргээр дамжуулахыг хориглоно.
- 4.8 Гүйцэтгэгч нь өөрийн ажилтан, агент буюу туслан Гэрээлэгчдийг ажлын байран дээр байж үедээ Монгол Улсын эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа, байгаль орчны хууль тогтоомжуудыг дагаж мөрдүүлэх үүрэгтэй.
- 4.9 Гүйцэтгэгч нь гэрээний хугацаанд Ажлын талбарт үйлчилгээ үзүүлэх өөрийн ажилтнуудын амь нас, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг бүрэн хариуцна.

5. Баталгаа

- 5.1 Гүйцэтгэгч нь гэрээгээр тохиролцсон үр дүнд хүрэхийн тулд хууль эрх зүйн шаардлага болон мэргэжлийн арга зүйн дагуу мөн аливаа доголдолгүйгээр ажлыг гүйцэтгэхээ баталж байна.
- 5.2 Энэхүү үйлчилгээг гүйцэтгэхээр томилогдсон ажилтан нь өндөр ур чадвартай, мэргэшсэн бөгөөд даалгасан ажлыг зохих, хүлээн зөвшөөрөгдөх түвшинд гүйцэтгэхийг баталж байна.

6. Талуудын хүлээх хариуцлага

- 6.1 Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй, зохих ёсоор биелүүлээгүйгээс учруулсан хохирлыг гэм буруутай тал нь хохирогч талдаа нөхөн төлөх үүрэгтэй.
- 6.2 Гүйцэтгэгчийн буруугаас ажлыг гэрээнд заасан хугацаанаас хожимдуулбал хугацаа хоцорсон ажлын үнийн дүнгийн 0.3 хувьтай тэнцэх алдангийг Гүйцэтгэгч нь Захиалагчид хоног тутам төлөх ба алдангийн дүн нь хугацаа хоцорсон ажлын үнийн дүнгийн 20 хувиас хэтрэхгүй байна.
- 6.3 Захиалагч нь төлбөрийн хугацааг хоцроосон хоног тутамд хүлээгдэж байгаа төлбөрийн 0.3 хувьтай тэнцэх алдангийг Гүйцэтгэгчид төлөх ба энэ нь гэрээний хүлээгдэж байгаа төлбөрийн 20 хувиас хэтрэхгүй байна.
- 6.4 Алданги тооцож эхэлсэн тухайгаа Гүйцэтгэгч болон Захиалагч нар бие биедээ харилцан бичгээр мэдэгдэнэ.
- 6.5 Гэрээгээр хүлээсэн анзыг /торгууль, алданги/ үл маргах журмаар төлөх үүрэгтэй.
- 6.6 Талууд энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ гуравдагч этгээдэд шилжүүлэхгүй.

7. Маргааныг шийдвэрлэх

- 7.1 Гэрээнд заагдсан үүргийг биелүүлэх явцад хоёр талын хооронд гэрээтэй холбогдон гарч болох аливаа маргааныг зөвшилцөл болон хэлэлцээрийн журмаар шийдвэрлэнэ.
- 7.2 Харилцан зөвшилцөлд хүрээгүй тохиолдолд уг асуудлыг Монгол Улсын Иргэний шүүхээр эцэслэн шийдвэрлүүлнэ.

8. Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах журам

- 8.1 Ажил гүйцэтгэх явцад гэрээнд оруулсан аливаа нэмэлт, өөрчлөлт нь зөвхөн бичгээр хийгдэж талууд гарын үсэг зурснаар хүчин төгөлдөр болно.
- 8.2 Талууд бичгээр харилцан тохиролцон гэрээг цуцалж болно. Энэхүү гэрээний бусад заалтаас үл хамаарч Захиалагч болон Гүйцэтгэгч дараах тохиолдолд цуцлах мэдэгдлийг хүргүүлсэн даруй гэрээг цуцалж болно. Үүнд:
 - 8.2.1 Гүйцэтгэгч/Захиалагч нь энэхүү гэрээг ноцтой зөрчсөн буюу гэрээгээр хүлээсэн үүргээ удаа дараа биелүүлээгүй бол
 - 8.2.2 Гүйцэтгэгч/Захиалагч нь энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргийг гүйцэтгэхдээ буруу, хайхрамжгүй үйлдлийг ноцтой хэмжээнд гаргасан бол
- 8.3 Гэрээ цуцлах үед Захиалагчийн хүсэлтээр Гүйцэтгэгч нь ажлын бүх бүтээгдэхүүн, нууц мэдээлэл болон тэдгээрийн хуулбар, эзэмшил хяналтад нь өгсөн Захиалагчийн бүх материал, хэрэгслийг нэн даруй Захиалагчид хүлээлгэн өгөх үүрэгтэй.

9. Бусад заалт

- 9.1 Талууд гэрээнд гарын үсэг зурж, тамга даран баталгаажуулснаар гэрээг хүчин төгөлдөр болсонд тооцно.
- 9.2 Гэрээг Монгол хэл дээр 2 хувь үйлдэж Гүйцэтгэгч 1 хувь, Захиалагч 1 хувийг авах бөгөөд хувиуд нь хуулийн өмнө адил хүчинтэй.

БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Захиалагч:

“Ойр Голд Траст” ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал
Г.МӨНХЗУЛ
ХАБЭА-ын мэргэжилтэн
Д.ОЮУНБИЛЭГ

ХАБЭА-ын мэргэжилтэн

Л.БАСДОРЖ

Гүйцэтгэгч:

“Хаанхулд групп” ХХК-ийн Захирал
Б.МЯНГАНБАНЗРАГЧ

Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8-р хороо,
Сити тауэр, 17 давхар, 1701 тоот
Утас: 75757979 Факс: 32-64-66

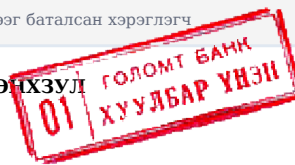
Хаяг: Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг 16-р хороо
“Хатан сүлжээ” оффис 310, 312 тоот
Утас: 8680-0035, 9946-4400

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 193698433

Татсан огноо: 2023-10-26 17:15

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
1905003694 MN300015001905003694	100900013017	144,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ОЧИР-УНДРАА ХХК	Хүлээн авагчийн нэр БОХЗТ ЛАБОРАТОРИ	Гүйлгээний утга 2659603 Агаар, хөрсний шинжилгээ	
	Хүлээн авагчийн банк Төрийн сан	Гүйлгээний огноо 2023-06-27	

Гүйлгээг шивсэн хэрэглэгч	Гүйлгээг хянасан хэрэглэгч	Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч
Д. ОЮУНБИЛЭГ	Г. МӨНХЗУЛ	Г. МӨНХЗУЛ

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohzt@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№	: 2023/A-158
Дээжийг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас	: "Очир ундраа" ХХК
Дээжийг авсан хүний нэр, албан тушаал	: Б.Батхишиг агаарын хэсэг
Дээжийн тоо, төрөл	: 2 агаар, 2 дуу чимээ
Сорьц авсан огноо	: 2023.06.23
Дээжийн тодорхойлолт	: Налайх дүүрэг, 7-р хороо Химийн бодисын приотекийн агуулах
Шинжилгээний аргын стандарт	: MNS 17-2-5-12:2021, MNS 17-2-5-11:2021, CA3 A07-2016
Шинжилсэн огноо	: 2023.06.27
Хуудасны тоо	: 1/1
Үр дүн :	

№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан цаг	Хүхэрлэг хий мг/м ³	Азотын давхар исэл мг/м ³	Нийт Тоос TSP/ мг/м ³	Дуу чимээ /ДБА/
1	Агуулахын салхин доороос	VI/23	09:45	0.013	0.029	0.045	35
2	Агуулах орчмоос	VI/23	10:20	0.016	0.031	0.060	32
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016 (20 минутын хэмжилт)				0.450	0.200	0.500	60

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер:

Хянаж баталгаажуулсан
Чанарын менежер :

Д.Түмэндэлгэр

Б.Алтантуяа

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй

**ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ТӨВ ЛАБОРАТОРИ**

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж, Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Улаанбаатар хот
Утас: 11-341818 И-мэйл: bohzt1@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№ : 2023/ 289-290
 Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : “Очир ундраа”ХХК
 Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал : Б.Батхишиг агаарын хэсэг
 Сорьцын тоо, төрөл : 2, хөрсний сорьц
 Сорьцыг авсан огноо : 2023.06.29
 Сорьцын тодорхойлолт : Налайх дүүрэг химийн бодисын пиротехникийн хэрэгслийн агуулах
 Шинжилгээний аргын стандарт : САЗ А01:2022
 Шинжилсэн огноо : 2023.06.29-2023.07.03
 Хуудасны тоо : 1/1

Үр дүн

№	Сорьц авсан цэгийн нэр	Кадьми (Cd)	Хар тугалга (Pb)	Мөнгөн ус (Hg)	Хром (Cr)	Цайр (Zn)	Зэс (Cu)	Стронци (Sr)
		мг/кг						
1	Хашааны гадна	<0.005	16.5	<0.005	<0.005	21.6	29.2	318.1
2	Хашааны дотор	<0.005	18.8	<0.005	<0.005	81.1	30.8	223.1
	MNS 5850:2019/ ЗДХ/	3	100	2	150	300	100	800

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн:
Хянаж баталгаажуулсан:

Инженер Б.Даваасүрэн
Чанарын менежер инженер Б.Алтантуяа

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй.

ТУУЛ ГОЛЫН САВ ГАЗРЫН ЗАХИРГАА
“ОЧИР УНДРАА” ХХК-ИЙН
ХАЯГДАЛ УСНЫ ДҮГНЭЛТ

2023 оны 02 дугаар
сарын 17

Дугаар ХУД 23/38

Улаанбаатар хот
Утас:70003714, 70003716

1. Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, утас факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар:

“Очир ундраа” ХХК, Гүйцэтгэх захирал Г.Мөнхзул, утас: 9990-8894, 7575-7979, Улсын бүртгэлийн дугаар 9011122089, Регистрийн дугаар 2659603.

2. Төслийн нэр, байршил:

- “Очир ундраа” ХХК-ийн химийн бодис, пиротехникийн хэрэгсэл хадгалах агуулах нь Улаанбаатар хот, Налайх дүүргийн 3-р хорооны нутаг дэвсгэрт байрладаг.

3. Хаягдал ус хаях цэгийн байршил, координат:

- Хаягдал бохир усны цооногийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайд, Эрүүл мэндийн Сайдын 2018 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдрийн А/82/128 дугаар хамтарсан тушаалаар батлагдсан “Ус ашиглагч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь ахуйн бохир ус зайлуулах цэгээ ус тусгаарлагчаар тусгаарлаж тохижуулах журам”-ын дагуу доторлож, хуримтлуулагдсан хаягдал бохир усыг хотын бохир усны шугамын өмнөд коллекторт нийлүүлэх, бохир усыг тээвэрлэн зайлуулах гэрээ хийж ажиллах шаардлагатай.

4. Цэвэрлэгээний арга, түвшин:

- Байхгүй.

5. Хаягдал усны хэмжээ, бохирдуулах бодис:

- Тус компанийн хаягдал усны хэмжээг “Нэгж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, ажил гүйцэтгэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд зарцуулах усны норм”-оор тооцов. Жилд 29.2 м³/жил.

6. Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээ, төрөл:

- Бохирдуулах бодисын хэмжээг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайд, Барилга хот байгуулалтын Сайдын 2019 оны А-816/218 дугаар хамтарсан тушаалаар батлагдсан “Хаягдал усанд агуулагдах бохирдуулах бодисын жишиг хэмжээг тогтоох тухай” жишиг хэмжээгээр тооцов. Бохирдуулах бодисын төрөл, Органик бодис /Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч/, Бохирдуулах бодисын жишиг хэмжээ: 1.50 кг/м³

7. Ус бохирдуулсны төлбөр тооцоо:

- Унд, ахуйн хаягдал усны хэрэглээ: 1 хүн х 80 л/хүн х 365 хон = 29.2 м³

Хаягдал усны хэмжээ (м ³)	Жишиг хэмжээ (кг/м ³)	Бохирдуулах бодис (кг)	Ус бохирдуулсны төлбөр (төг/кг)	Нийт төлбөр, төг
29.2 м ³	1.50	43.8	50.0	2190.0

- Ус бохирдуулсны төлбөр: 2190.0 /Хоёр мянга нэг зуун ерэн/ төгрөгийг Төсвийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.4.10, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1-д заасны дагуу 2023 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор харьяалах Татварын хэлтсийн дансанд төвлөрүүлнэ.

8. Хууль тогтоомж, дүрэм, журам, норм стандартын талаар зөвлөмж:

- Хаягдал усны бохирдуулах бодисын агууламж нь “Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2015” стандартаас давсан тохиолдолд Усны тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайдын 2019 оны А/635 дугаар тушаалаар батлагдсан “Ус бохирдуулсны нөхөн төлбөрийг шатлан өсгөх хэлбэрээр ноздуулах журам”-ын дагуу нөхөн төлбөр ногдуулахыг анхаарах;

- Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн Сайдын 2013 оны А-156 дугаар тушаалаар батлагдсан “Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам”-ын 2.1.4, 3.6.1 дэх заалтын дагуу хаягдал усны эх үүсвэрийг тоолууржуулах.

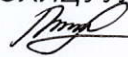
9. Тавигдах шаардлага, цаашид авах арга хэмжээ:

- Усны тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2-д заасны дагуу Налайх дүүргийн засаг даргаас хаягдал ус хаях зөвшөөрөл авч гэрээ байгуулах шаардлагатай;
- Хаягдал усны дүгнэлтийг жил бүрийн эхний улиралд багтаан гаргуулах бөгөөд улирал бүр хоёроос доошгүй хаягдал усны сорьц авч итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлэн, сүүлийн сарын 15-ны дотор ирүүлж байх;
- Усны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.5, 17 дугаар зүйлийн 17.1.5-д заасны дагуу сав газрын усны мэдээллийн дэд сан бүрдүүлэхэд шаардлагатай хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрлийн бичиг, хаягдал усны шинжилгээний дүнгүүд, хаягдал усны төлбөр төлсөн баримтыг 2023 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Туул голын сав газрын захиргаанд ирүүлэх.

ХЯНАСАН:

УСНЫ НӨӨЦ, УС АШИГЛАЛТЫГ ЗОХИЦУУЛАХ
АЛБАНЫ ДАРГА

 П.ЭНХБАЯР

ДҮГНЭЛТ ГАРГАСАН:

УСНЫ НӨӨЦ, УС АШИГЛАЛТЫГ ЗОХИЦУУЛАХ
АЛБАНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН

 Э.МЯГМАРСҮРЭН

99879395

